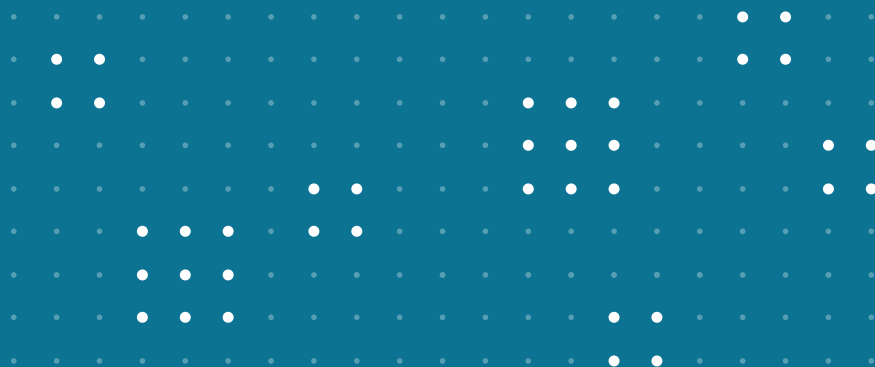

Przewodnik dla mikro, małych i średnich firm po tarczy finansowej PFR

Spis treści

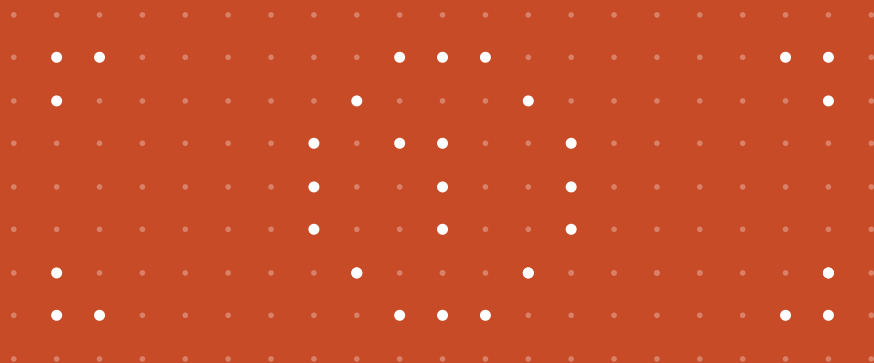
Opis programu i warunki finansowania

1. Zagadnienia ogólne.....	5
2. Beneficjenci Programu	7
3. Procedura składania wniosków o wsparcie i udzielania wsparcia.....	15
4. Instrumenty Finansowe Programu	20
5. Wysokość udzielanego wsparcia finansowego i warunki jego zwrotu.....	25
6. Sprawozdawczość, monitorowanie	39
Wykaz skrótów i definicji	40

Najczęściej zadawane pytania („Kwestionariusz”)

1. Definicje	44
2. Pytania ogólne	46
3. Jak ubiegać się o wsparcie	49
4. Podmioty uprawnione do otrzymania wsparcia – przesłanki, wymagania, warunki	52
5. Jak ustalić beneficjenta rzeczywistego i rezydencję podatkową	59
6. Subwencja.....	62
7. Wsparcie dla mikrofirm	64
8. Wsparcie dla MŚP	69

Opis programu i warunki finansowania

Opis programu i warunki finansowania

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce poradnik opisujący problematykę oraz wyjaśniający istotne kwestie praktyczne wynikające z Programu rządowego dotyczącego wsparcia finansowego Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w związku ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19 w Polsce w ramach rządowej Tarczy Antykryzysowej (zwany w dalszej części Poradnika „Programem”).

Wraz z kwestionariuszem zawierającym szereg odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, niniejszy Poradnik stanowił będzie kompleksowe źródło wiedzy o Programie i – w naszym zamyśle – docelowo ułatwi Państwu skorzystanie z oferowanego wsparcia. W trosce o Państwa wygodę, przygotowując Poradnik, staraliśmy się przedstawić wszelkie potencjalne problemy praktyczne w sposób przystępny i w możliwie jednoznaczny. Wyrażamy w związku z tym nadzieję, że sam Poradnik okaże się pomocnym narzędziem.

Zachęcamy także do zapoznania się z kwestionariuszem obejmującym najczęściej zadawane pytania w związku z Programem. Jeśli mimo wszystko będą mieli Państwo jakiegokolwiek wątpliwości lub potrzebne będą odpowiedzi na inne nurtujące Państwa pytania, zachęcamy do skorzystania z formularza kontaktowego dostępnego na stronie internetowej <https://pfr.pl/tarcza.html>.

Dla przejrzystości, słowniczek z definicjami znajduje się na końcu Poradnika.

Zwracamy jednocześnie Państwa uwagę, że Poradnik ma charakter ogólny i nie stanowi porady prawnej, zaś ostateczna ocena sytuacji przedsiębiorcy będzie dokonywana w oparciu o całokształt okoliczności jego konkretnie dotyczących, z uwzględnieniem postanowień regulaminu Programu, jaki zostanie mu przedstawiony do akceptacji przed przystąpieniem do procedury udzielenia wsparcia w ramach Programu, oraz regulacji wewnętrznych PFR.

1. Zagadnienia ogólne

1.1. Informacje o Programie

Program jest programem rządowym wprowadzanym na podstawie Ustawy o SIR w celu wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorców, które ucierpiały na skutek pandemii wirusa SARS-CoV-2, wywołującego chorobę COVID-19. Program zakłada, że podstawowym instrumentem wsparcia finansowego przedsiębiorstw będą subwencje finansowe, z których większa część (do 75% finansowania) będzie bezzwrotna po spełnieniu warunków określonych w Programie.

Program zakłada dwa rodzaje wsparcia finansowego w zależności od charakteru odbiorcy wsparcia:

- (i) **Tarcza Finansowa dla Mikrofirm**, obejmująca wsparcie finansowe dla mikroprzedsiębiorców o łącznej wartości 25 mld zł; oraz
- (ii) **Tarcza Finansowa dla MŚP**, obejmująca wsparcie finansowe dla małych i średnich przedsiębiorstw o łącznej wartości 50 mld zł.

Łączna wartość Programu wynosi 75 mld zł.

1.2. Szczegółowe cele Programu

Nadrzędnymi szczegółowymi celami Programu są:

- (i) udostępnienie mikro, małym i średnim przedsiębiorcom finansowania na warunkach preferencyjnych, w istotnej części bezzwrotnego, dla zapewnienia płynności i stabilności finansowej w okresie poważnych zakłóceń w gospodarce w związku ze skutkami pandemii COVID-19;
- (ii) przekazanie rekompensat finansowych dla przedsiębiorców w związku ze szkodami w postaci utraconych dochodów lub dodatkowych kosztów poniesionych w wyniku pandemii COVID-19;

- (iii) przeciwdziałanie zakłóceniom w funkcjonowaniu gospodarki w okresie kryzysu gospodarczego, wywołanego pandemią COVID-19;
- (iv) stabilizacja finansowa małych i średnich przedsiębiorstw celem ochrony miejsc pracy i bezpieczeństwa finansowego obywateli;
- (v) zapewnienie pomocy finansowej dla sektorów szczególnie silnie dotkniętych skutkami pandemii COVID-19.

Program stanowi realizację Tarczy Antykryzysowej, mającej na celu przeciwdziałanie gospodarczym skutkom epidemii COVID-19.

1.3. Rola PFR i banków komercyjnych

Realizacja Programu została powierzona Polskiemu Funduszowi Rozwoju S.A. (PFR), który będzie dysponentem środków dystrybuowanych w ramach Programu a także będzie podejmował decyzje o wypłacie środków. Program będzie finansowany ze środków PFR, w tym głównie środków pozyskanych w drodze emisji przez PFR obligacji na rynku krajowym lub zagranicznym. Finansowanie będzie przyznawane na podstawie wniosku o udzielenie wsparcia **składanego poprzez system bankowości elektronicznej banków komercyjnych**, które zdecydowały się współpracować z PFR przy realizacji Programu.

WAŻNE: Lista banków współpracujących z PFR przy realizacji Programu dostępna będzie na stronie internetowej <https://pfr.pl/tarcza.html> po ustaleniu banków, które wezmą udział w programie.

1.4. Terminy

Terminy składania wniosków o wsparcie w ramach Programu oraz szczegółowe zasady Programu zostaną podane niezwłocznie **po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej** na realizację Programu. Terminy te zostaną udostępnione na stronie internetowej: <https://pfr.pl/tarcza.html>.

2. Beneficjenci Programu

2.1. Podmioty, które mogą ubiegać się o wsparcie w ramach Programu

O wsparcie w ramach Programu może ubiegać się każdy podmiot, który spełnił **jednocześnie** następujące warunki („Beneficjent”):

2.1.1. jest przedsiębiorcą, tj. osobą fizyczną, prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której przyznano zdolność prawną, wykonującą działalność gospodarczą, bądź wspólnikiem spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez niego działalności gospodarczej:

- (i) zatrudniającym co najmniej 1 pracownika oraz nie więcej niż 9 pracowników, z wyłączeniem właściciela, oraz którego roczny obrót lub suma bilansowa nie przekracza kwoty 2 mln EUR – mikroprzedsiębiorca („Mikrofirma”); bądź
- (ii) zatrudniającym do 249 pracowników, z wyłączeniem właściciela oraz którego roczny obrót nie przekracza 50 mln EUR lub suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR; przy czym nie jest Mikrofirmą – małe i średnie przedsiębiorstwo („MŚP”).

Kategoria przedsiębiorstwa	Liczba pracowników	ORAZ	Obrót netto	LUB	Suma aktywów bilansu
Średnie	< 250		≤ EUR 50 mln		≤ EUR 43 mln
Małe	< 50		≤ EUR 10 mln		≤ EUR 10 mln
Mikro	< 10		≤ EUR 2 mln		≤ EUR 2 mln

KWESTIE PRAKTYCZNE

Status przedsiębiorcy: Przedsiębiorcą są też spółdzielnie, stowarzyszenia, fundacje, jeżeli prowadzą działalność gospodarczą.

Dzień, na który spełniane są kryteria Mikrofirmy i MŚP: Spełnienie kryteriów Mikrofirmy i MŚP ustalane jest w oparciu o liczbę pracowników na dzień 31 grudnia 2019 r. Roczny obrót lub suma bilansowa zasadniczo powinny dotyczyć roku 2019. Natomiast jeżeli rok obrotowy przedsiębiorcy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, wówczas należy uwzględnić ostatni pełny rok obrotowy przedsiębiorcy i na jego podstawie ustalić roczny obrót lub sumę bilansową.

Podmioty zależne i dominujące: Na potrzeby weryfikacji statusu Mikrofirmy i MŚP nie uwzględnia się wartości zatrudnienia, przychodów i sumy bilansowej właściciela lub spółek zależnych wnioskodawcy. Na potrzeby weryfikacji tego statusu nie uwzględnia się także wartości zatrudnienia, przychodów i sumy bilansowej właściciela wnioskodawcy.

Liczba zatrudnionych/pracowników na potrzeby ustalenia statusu Mikrofirmy i MŚP: Zgodnie z założeniami Programu, na potrzeby ustalenia statusu Mikrofirmy i MŚP pracownikami są osoby związane z przedsiębiorcą stosunkiem pracy w przeliczeniu na pełne etaty, nie uwzględniając pracowników przebywających na urloпах macierzyńskich, urloпах na warunkach urlopu macierzyńskiego, urloпах ojcowskich, urloпах rodzicielskich i urloпах wychowawczych, a także zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego.

Przykład

Przedsiębiorca zatrudniał na dzień 31 grudnia 2019 r. 3 osoby na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu oraz 10 osób na podstawie umowy zlecenie. Taki przedsiębiorca zostanie zakwalifikowany jako Mikrofirma (pod względem zatrudnienia) z uwagi na fakt, iż 10 osób współpracujących z przedsiębiorcą na podstawie umowy zlecenia, na potrzeby ustalenia statusu Mikrofirmy i MŚP, nie są liczone jako pracownicy. Należy również pamiętać, że na potrzeby pomocy w ramach Tarczy dla Mikrofirm liczba pracowników liczona jest z wyłączeniem właściciela, co w praktyce uniemożliwi uzyskanie dofinansowania przez jednoosobową działalność gospodarczą, w ramach której występuje jedynie właściciel.

UWAGA: Sposób ustalania stanu zatrudnienia różni się w zależności od tego, czy ustalany jest na potrzeby: (i) uznania przedsiębiorcy za Mikrofirmę i MŚP albo (ii) ustalenia kwoty subwencji i badania przesłanek do umorzenia subwencji.

- 2.1.2.** odnotowuje spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19.

UWAGA: Co do przykładów dotyczących spadku obrotów patrz punkt 5.1.1 poniżej.

- 2.1.3.** na dzień składania wniosku prowadzi działalność gospodarczą, nie otworzył likwidacji na podstawie KSH oraz na dzień złożenia wniosku nie zostało wobec niego otwarte, postępowanie upadłościowe na podstawie Ustawy Prawo upadłościowe albo postępowanie restrukturyzacyjne na podstawie Ustawy Prawo restrukturyzacyjne.

KWESTIA PRAKTYCZNA:

Chwila otwarcia postępowania likwidacyjnego: Do otwarcia postępowania likwidacyjnego dochodzi z chwilą podjęcia przez wspólników, zgromadzenie wspólników, walne zgromadzenie decyzji (uchwały) w przedmiocie rozwiązania spółki i otwarcia likwidacji.

Chwila otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego/upadłościowego: Przez otwarcie postępowania rozumie się chwilę wydania przez sąd postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, postanowienia o zatwierdzeniu układu lub postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

- 2.1.4.** (i) przedsiębiorca starający się o subwencję finansową posiada rezydencję podatkową na terytorium RP i rozliczał podatki za ostatnie 2 lata obrotowe (jeżeli dotyczy) na terytorium RP lub jeżeli ten okres jest krótszy niż 2 lata obrotowe – w okresie prowadzenia działalności oraz (ii) którego główny beneficjent rzeczywisty, w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2019 r. poz. 1115, z późn. zm.) („Ustawa AML”) nie posiada rezydencji podatkowej w tzw. „rajach podatkowych” w rozumieniu Konkluzji Rady UE w sprawie zrewidowanej listy państw nie współpracujących w celach podatkowych (2020/C 64/03).

WAŻNE: Odejście od powyższej zasady możliwe pod warunkiem:

- (i) zobowiązania się Beneficjenta i/lub jego beneficjenta rzeczywistego do przeniesienia swojej rezydencji podatkowej na terytorium RP w terminie do 9 miesięcy od dnia udzielenia wsparcia w ramach Programu; lub
- (ii) w przypadku podmiotu zagranicznego - wydania indywidualnej zgody przez PFR i złożenia przez taki podmiot dodatkowych zobowiązań określonych w zgodzie PFR, w szczególności zobowiązań inwestycyjnych. PFR bierze wówczas pod uwagę całokształt okoliczności, z uwzględnieniem zasady racjonalności ekonomicznej,

w tym wyważenie słusznych interesów danego podmiotu, ogółu wszystkich przedsiębiorców biorących udział w Programie i Skarbu Państwa oraz realizacji celów szczegółowych określonych w Programie.

KWESTIE PRAKTYCZNE:

Rezydencja podatkowa: Przez rezydencję podatkową należy rozumieć zasadniczo:

- (i) w przypadku osoby fizycznej – posiadanie na terytorium Polski centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub przebywanie na terytorium Polski dłużej niż 183 dni w roku podatkowym,
- (ii) w przypadku podatnika podatku dochodowego od osób prawnych – posiadanie siedziby lub faktycznego zarządu na terytorium Polski.

– o ile odpowiednia umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, której stroną jest Polska, nie stanowi inaczej.

Przykład

Beneficjent rzeczywisty jest obywatelem Belgii, który nie posiada na terytorium Polski ośrodka interesów życiowych, tj. stale zamieszkuje i jest zatrudniony poza Polską. Jeżeli Beneficjent posiada polską rezydencję i rozliczał podatki w Polsce za ostatnie 2 lata obrotowe, na potrzeby Programu przyjmuje się, że taki Beneficjent spełnia warunek wskazany w punkcie 2.1.4.

Przykład

Beneficjent rzeczywisty jest obywatelem Luksemburga, w którym spędza większą część roku i posiada ośrodek interesów życiowych. Na potrzeby Programu przyjmuje się, że taki beneficjent rzeczywisty nie posiada polskiej rezydencji podatkowej. Beneficjent, będący polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, w której beneficjent rzeczywisty posiada 100% udziałów, rozliczał podatki w Polsce za ostatnie 2 lata obrotowe. W takim przypadku Beneficjent spełnia warunek wskazany w punkcie 2.1.4 – beneficjent rzeczywisty posiada rezydencję Luksemburga, który, zgodnie z Konkluzją Rady UE w sprawie zrewidowanej listy państw nie współpracujących w celach podatkowych (2020/C 64/03), nie jest uznawany za „raj podatkowy”.

Beneficjent rzeczywisty: Przez beneficjenta rzeczywistego należy rozumieć wszystkie osoby: (1) które sprawują bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad Beneficjentem poprzez posiadane uprawnienia, które wynika z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez Beneficjenta, lub (2) w imieniu których Beneficjent wnioskuje o wsparcie w ramach Programu.

Identyfikacja beneficjenta rzeczywistego: Identyfikacja beneficjenta rzeczywistego różni się w zależności od formy prawnej danego Beneficjenta, np.:

- (i) w przypadku Beneficjenta będącego spółką z o.o. lub niepubliczną spółką akcyjną – jego beneficjentem rzeczywistym będą wszystkie osoby fizyczne spełniające jeden z następujących warunków: (1) będące udziałowcem lub akcjonariuszem Beneficjenta, którym przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji Beneficjenta, (2) dysponujące więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym Beneficjenta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, (3) sprawujące kontrolę nad Beneficjentem lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji Beneficjenta, lub łącznie dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie Beneficjenta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, (4) sprawujące kontrolę nad Beneficjentem poprzez posiadanie w stosunku do niego uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy o rachunkowości, lub (5) jeśli nie można ustalić beneficjenta rzeczywistego w sposób o którym mowa w pkt (1)-(4) - zajmującą wyższe stanowisko kierownicze w spółce Beneficjenta;
- (ii) w przypadku Beneficjenta będącego spółką akcyjną (publiczną) – jego beneficjentem rzeczywistym będą osoby fizyczne uznawane za podmiot dominujący w stosunku do takiego Beneficjenta (w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy o ofercie publicznej) lub – jeśli podmiot dominujący nie jest osobą fizyczną - beneficjent rzeczywisty takiego podmiotu dominującego. Podmiotem dominującym jest podmiot w sytuacji, gdy: (1) posiada bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty większość głosów w organach Beneficjenta, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (2) jest uprawniony do powoływania lub odwoływania większości członków organów zarządzających lub nadzorczych Beneficjenta, lub (3) więcej niż połowa członków zarządu podmiotu dominującego jest jednocześnie członkami zarządu, prokurentami lub osobami pełniącymi funkcje kierownicze Beneficjenta bądź innego podmiotu pozostającego z tym Beneficjentem w stosunku zależności;
- (iii) w przypadku Beneficjenta będącego spółką osobową (spółką jawną, partnerską, komandytową lub komandytowo-akcyjną) lub spółką cywilną – beneficjentem rzeczywistym będą, co do zasady, wszyscy wspólnicy (o ile są osobami fizycznymi) takiej spółki;
- (iv) w przypadku Beneficjenta będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą - przyjmuje się, że taki Beneficjent jest jednocześnie swoim beneficjentem rzeczywistym o ile nie ma przesłanek lub okoliczności mogących wskazywać na fakt sprawowania kontroli nad nim przez inną osobę fizyczną.

Przykład

Beneficjent jest spółką z o.o., która posiada sześciu udziałowców będących osobami fizycznymi, z czego 2 (dwóm) udziałowcom przysługuje po 30% ogólnej liczby udziałów oraz ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników Beneficjenta, a pozostałym 4 (czterem) udziałowcom po 10% ogólnej liczby udziałów oraz ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników Beneficjenta. Na potrzeby Programu przyjmuje się, że beneficjentem rzeczywistym takiego Beneficjenta będzie wyłącznie 2 (dwóch) udziałowców, którym przysługuje po 30% ogólnej liczby udziałów oraz ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników Beneficjenta.

Przykład

Beneficjent jest spółką akcyjną (publiczną), która ma 1 (jednego) akcjonariusza będącego osobą fizyczną i posiadającego 51% ogólnej liczby akcji oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Beneficjenta oraz 20 (dwudziestu) innych akcjonariuszy posiadających łącznie 49% ogólnej liczby akcji oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Beneficjenta. Na potrzeby Programu przyjmuje się, że beneficjentem rzeczywistym takiego Beneficjenta będzie wyłącznie akcjonariusz posiadający 51% ogólnej liczby akcji oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Beneficjenta.

KWESTIE PRAKTYCZNE:

Przedsiębiorca zagraniczny: Przedsiębiorca zagraniczny prowadzący działalność gospodarczą w Polsce (np. poprzez oddział) może ubiegać się o wsparcie, ale jego wniosek będzie musiał być indywidualnie rozpatrywany przez PFR, a zgoda będzie mogła zostać uzależniona od akceptacji dodatkowych zobowiązań np. inwestycyjnych.

Raje podatkowe: Beneficjenci będący polskimi rezydentami, których dominującymi wspólnikami/akcjonariuszami są podmioty mające rezydencję podatkową w takich Państwach jak: Samoa Amerykańskie, Kajmany, Fidżi, Guam, Oman, Palau, Panama, Samoa, Seszele, Trynidad i Tobago, Wyspy Dziewicze Stanów Zjednoczonych oraz Vanuatu, mogą ubiegać się o wsparcie, jeżeli Beneficjent zobowiąże się do przeniesienia rezydencji beneficjenta rzeczywistego do Polski.

Spółka zagraniczna jako właściciel wnioskodawcy: Beneficjent, którego właścicielem jest spółka zagraniczna, może złożyć wniosek o wsparcie, jednak będzie on rozpatrywany przez PFR indywidualnie, a ewentualna zgoda będzie mogła zostać uzależniona od akceptacji przez Beneficjenta dodatkowych zobowiązań np. inwestycyjnych.

2.1.5. prowadził działalność na dzień 31 grudnia 2019 r.;**KWESTIA PRAKTYCZNA:**

Zawieszona działalność gospodarcza: Warunek ten nie znajdzie zastosowania w przypadku, gdy na dzień 31 grudnia 2019 r. działalność przedsiębiorcy była zawieszona. Z kolei przedsiębiorca, który zawiesił działalność po 31 grudnia 2019 r. a odwiesił przed złożeniem wniosku co do zasady może się starać o wsparcie w ramach Programu, przy czym należy zwrócić uwagę, że muszą być spełnione również inne przesłanki do udzielenia wsparcia w ramach Programu. Również na przykład przy wsparciu dla Mikrofirm zawieszenie działalności na dzień ustalenia liczby pracowników na potrzeby wyliczenia poziomu subwencji finansowej mogłoby skutkować brakiem możliwości udzielenia subwencji (przedsiębiorca najprawdopodobniej nie zatrudniałby żadnych pracowników na dzień ustalania poziomu zatrudnienia).

2.1.6. który na dzień 31 grudnia 2019 r. lub na dzień złożenia wniosku nie zalegał z płatnościami składek na ubezpieczenia społeczne;**KWESTIA PRAKTYCZNA:****Sposób ustalania niezalegania:**

- A. Firma nie zalega z płatnościami podatków i składek na dzień 31 grudnia 2019 r. i nie zalega na dzień złożenia wniosku → Beneficjent spełnia warunek niezalegania
- B. Firma zalega na dzień 31 grudnia 2019 r., a nie zalega na dzień złożenia wniosku → Beneficjent spełnia warunek niezalegania
- C. Firma nie zalega na dzień 31 grudnia 2019 r., a zalega na dzień złożenia wniosku → Beneficjent spełnia warunek niezalegania
- D. Firma zalega na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz zalega na dzień złożenia wniosku → Beneficjent nie spełnia warunku niezalegania

Rozłożenie płatności podatków i składek na raty, odroczenie płatności, znikome zadłużenie: Rozłożenie płatności na raty lub jej odroczenie bądź zaleganie z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne nieprzekraczające trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej (aktualnie – 8,70 zł), nie jest uznawane za zaległość.

2.1.7. nie prowadzi działalności w zakresie:

- (i) produktów lub usług, które mogą skutkować ograniczeniem bądź naruszeniem wolności indywidualnych lub/oraz praw człowieka;
- (ii) działalności prowadzonej przez instytucje kredytowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, firmy inwestycyjne, instytucje pożyczkowe, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne i inne przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz podmioty zarządzające aktywami, dostawców usług płatniczych oraz inne instytucje finansowe, a także agencje ratingowe; lub
- (iii) obszarów wątpliwych z powodów etyczno-moralnych.

UWAGA: W przypadku, gdy po zweryfikowaniu przez PFR oświadczeń złożonych przez przedsiębiorcę na etapie wypełniania formularza oraz zawierania umowy o subwencję finansową okaże się, że oświadczenia były nieprawdziwe, PFR może podjąć decyzję o zobowiązaniu przedsiębiorcy do natychmiastowego zwrotu całości lub części otrzymanej subwencji finansowej.

3. Procedura składania wniosków o wsparcie i udzielania wsparcia

3.1. Aplikacja poprzez bankowość elektroniczną

Wniosek o wsparcie może zostać złożony **wyłącznie poprzez system bankowości elektronicznej banku** biorącego udział w Programie na udostępnionym tam formularzu. Wniosek może zostać złożony przez jedną osobę, która spełni łącznie następujące warunki:

- 3.1.1.** posiada dostęp do bankowości elektronicznej Beneficjenta;
- 3.1.2.** jest uprawniona do realizacji przelewów lub do składania oświadczeń woli w imieniu Beneficjenta;
- 3.1.3.** złoży oświadczenie, iż (i) została upoważniona przez Beneficjenta do wszelkich czynności związanych ze złożeniem wniosku i podpisaniem umowy o wsparcie, (ii) jest świadoma odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań i działanie w imieniu Beneficjenta bez wymaganych upoważnień oraz (iii) zwalnia bank pośredniczący w wypłacie i obsłudze subwencji z obowiązku zachowania tajemnicy bankowej wobec PFR w zakresie niezbędnym dla zawarcia i wykonywania umowy subwencji;
- 3.1.4.** ma możliwość podpisania wniosku przy wykorzystaniu bankowych narzędzi autoryzacyjnych.

KWESTIA PRAKTYCZNA:

Osoba składająca wniosek: Wniosek może zostać złożony przez Beneficjenta zgodnie z zasadami reprezentacji bądź też inną osobę, która została należycie umocowana przez Beneficjenta do złożenia wniosku i zawarcia umowy subwencji, np. na podstawie pełnomocnictwa.

Przykład

Beneficjent jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością a do jej reprezentacji upoważnionych jest dwóch członków zarządu działających łącznie. Wniosek może zostać złożony i podpisany tylko przez jednego z nich, po złożeniu oświadczenia, iż jest on upoważniony do reprezentacji spółki w zakresie procesu uzyskiwania wsparcia. Analogiczne uprawnienia będą przysługiwały np. księgowemu Beneficjenta, który - co do zasady - ma dostęp do bankowości elektronicznej firmy. W przedstawionym scenariuszu, aby wniosek i umowa mogły zostać podpisane przez jednego członka zarządu konieczne jest udzielenie pełnomocnictwa jednemu z członków zarządu lub innej osobie przez dwóch członków zarządu działających łącznie.

Formularz wniosku, który wypełniany będzie przez osobę reprezentującą Beneficjenta zawierał będzie niezbędne dane pozwalające na weryfikację spełnienia przesłanek do uzyskania statusu Beneficjenta określonych w Punkcie 2.1 powyżej, a także pola dotyczące wysokości wnioskowanego wsparcia. Po poprawnym wypełnieniu i podpisaniu wniosku zostanie wygenerowana umowa subwencji finansowej.

WAŻNE: Zdolność kredytowa Beneficjenta nie będzie stanowić warunku udzielenia wsparcia.

3.2. Udzielenie wsparcia

Udzielenie wsparcia, modyfikacja zakresu lub odmowa udzielenia nastąpi w oparciu o dane udostępnione we wniosku, w szczególności w zakresie zgodności złożonych oświadczeń z rejestrami publicznymi. Po rozpatrzeniu danych zostanie wydana jedna z poniższych decyzji:

- 3.2.1. Decyzja pozytywna uznająca całą kwotę wnioskowaną przez przedsiębiorcę** – w takim przypadku Beneficjent otrzyma całą wnioskowaną kwotę przelewem na podany rachunek bankowy, a bank przekaże Beneficjentowi decyzję PFR;
- 3.2.2. Decyzja pozytywna o przyznaniu wsparcia w kwocie niższej niż wnioskowana** – w takim przypadku Beneficjent otrzyma przelewem na podany rachunek bankowy kwotę wskazaną w decyzji PFR, a w pozostałym zakresie będzie uprawniony do ponownego złożenia odwołania po wcześniejszym wyjaśnieniu zastrzeżeń wskazanych w informacji o powodach obniżenia kwoty wsparcia – w decyzji PFR wskazana będzie przyczyna przyznania niższej kwoty subwencji finansowej;

3.2.3. Decyzja negatywna – w takim przypadku Beneficjent nie otrzyma jakiegokolwiek części kwoty wskazanej we wniosku, jednakże będzie uprawniony do ponownego złożenia wniosku po wcześniejszym wyjaśnieniu zastrzeżeń wskazanych w informacji o powodach odrzucenia złożonego wniosku.

PFR w celu weryfikowania prawdziwości oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców może pozyskiwać informacje od m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Rachunek bankowy podany przez przedsiębiorcę powinien być firmowym rachunkiem rozliczeniowym, prowadzonym w PLN dla przedsiębiorcy składającego wniosek (weryfikacja przynależności rachunku bankowego będzie odbywała się po NIP przedsiębiorcy). W szczególności rachunek podany do wypłaty subwencji nie może być rachunkiem technicznym, kredytowym, rachunkiem oszczędnościowo rozliczeniowym prowadzonym dla osoby fizycznej czy np. rachunkiem karty kredytowej.

3.3. Proces odwoławczy

W przypadku otrzymania decyzji o przyznaniu wsparcia w niższej kwocie niż wnioskowana Beneficjent będzie mógł złożyć odwołanie celu uzyskania pełnej kwoty wnioskowanego wsparcia, po wcześniejszym wyjaśnieniu zastrzeżeń wskazanych w informacji o powodach obniżenia kwoty wsparcia. Beneficjent ma możliwość złożenia nie więcej niż dwóch odwołań, przy czym pierwsze odwołanie może zostać złożony nie wcześniej niż 11 maja 2020 r. W przypadku otrzymania negatywnej decyzji przedsiębiorca może złożyć nowy wniosek.

KWESTIA PRAKTYCZNA:**Rozbieżność danych zawartych w rejestrach ZUS lub Urzędu Skarbowego:**

Częstym powodem odrzucenia wniosku może być rozbieżność danych zawartych w rejestrach ZUS lub Urzędu Skarbowego ze stanem deklarowanym we wniosku. Z tych względów warto już przed złożeniem wniosku zweryfikować: (i) stan zaległości w rejestrach tych instytucji, aby zminimalizować ryzyko odrzucenia wniosku lub (ii) wymiar czasu pracy pracowników zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych.

Kwota wnioskowana przez Beneficjenta w pierwotnym wniosku wyznacza zawsze maksymalną kwotę, którą Beneficjent może otrzymać w wyniku dwóch możliwych odwołań. W odwołaniu Beneficjent zobowiązany jest wskazać kwotę różnicy pomiędzy kwotą wnioskowaną przez Beneficjenta w pierwotnym wniosku, a tym co już zostało wypłacone.

Przykład

W pierwotnym wniosku Beneficjent zadeklarował 9 pracowników, wnioskował o maksymalną kwotę odpowiadającą 9 pracownikom. Po weryfikacji PFR stwierdził, że Beneficjent zatrudnia 8 pracowników i wypłacił kwotę odpowiadającą 8 pracownikom. Po złożonym przez Beneficjenta odwołaniu, według informacji potwierdzonych w ZUS, przedsiębiorca zatrudnia 11 pracowników - maksymalna kwota, którą Beneficjent może otrzymać w wyniku dwóch możliwych odwołań równa się kwocie odpowiadającej 9 pracownikom. W wyniku odwołania PFR wypłaci kwotę iloczynowi bazowej kwoty subwencji i liczby 9 pomniejszoną o kwotę wypłaconą pierwotnie.

Odwołanie:

- 3.3.1.** może zostać złożone przez inną osobę reprezentującą Beneficjenta (osoba ta musi spełniać wymogi wskazane w 3.1.1-3.1.4 Poradnika);
- 3.3.2.** musi być złożone w tym samym banku, w którym składany był wniosek pierwotny, nawet jeśli wniosek pierwotny został odrzucony;
- 3.3.3.** musi zawierać ID wniosku pierwotnego;
- 3.3.4.** może dotyczyć jedynie kwoty różnicy (w przypadku uznania pierwotnego wniosku jedynie w części);
- 3.3.5.** musi zawierać wszystkie oświadczenia takie jak we wniosku pierwotnym, w tym:
  - (i) wszystkie oświadczenia wiedzy na temat Beneficjenta i jego sytuacji gospodarczej; oraz
  - (ii) wszystkie oświadczenia własne osoby składającej wniosek (potwierdzające posiadanie pełnomocnictwa, o odpowiedzialności karnej, RODO itd.) nawet jeśli odwołanie składa ta sama osoba, która podpisywała umowę o subwencję finansową;

- 3.3.6.** może zostać złożone nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania decyzji, od której składane jest odwołanie.

WAŻNE: Wnioski złożone po terminie będą odrzucane.

W przypadku podjęcia pozytywnej decyzji przez PFR w wyniku złożonego odwołania, przedsiębiorca otrzymuje z PFR kwotę opiewającą na kwotę podwyższenia. Proces wypłaty spornej kwoty subwencji finansowej przebiega tak samo jak kwoty przyznanej na podstawie pierwszego wniosku.

Przedsiębiorca nie ma możliwości wnioskowania o podwyższenie subwencji finansowej na podstawie odwołania w przypadku, gdy jego pierwszy wniosek:

- 3.3.1.** został zaakceptowany w kwocie, o jaką wtedy wnioskował;
- 3.3.2.** został odrzucony (w takim przypadku składa nowy wniosek);
- 3.3.3.** nie został jeszcze rozpatrzony przez PFR.

4. Instrumenty Finansowe Programu

4.1. Subwencja finansowa

Instrumentem finansowym przewidzianym przez Program w celu udzielenia wsparcia Beneficjentom jest subwencja finansowa PFR. Subwencja udzielana będzie na podstawie umowy o udzielenie subwencji finansowej, której zawarcie przez Beneficjenta jest konieczne i niezbędne dla otrzymania subwencji. Subwencja będzie miała w znacznej mierze charakter bezzwrotny, uzależniony od spełnienia przez Beneficjenta dodatkowych warunków. Po spełnieniu warunków określonych w Programie do 75% otrzymanej subwencji może nie podlegać zwrotowi.

W tej chwili Program nie przewiduje udzielania wsparcia w jakiegokolwiek innej formie niż subwencja finansowa (np. w formie objęcia udziałów Beneficjenta przez PFR).

KWESTIE PRAKTYCZNE:

Bezzwrotny charakter subwencji: Zasadniczo nie jest możliwe otrzymanie subwencji bezzwrotnej w całości. Założenie Programu jest takie, aby co najmniej 25% kwoty subwencji podlegało – co do zasady – zwrotowi niezależnie od okoliczności. Szczegółowe zasady zwrotu subwencji oraz wysokość zwracanej kwoty opisane zostały w dalszej części niniejszego Poradnika.

Zgody organów antymonopolowych na otrzymanie subwencji: Beneficjent nie musi ubiegać się o zgodę Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na udzielenie wsparcia z Tarczy Finansowej PFR. Ponadto, z uwagi na to, że wsparcie przyznawane jest na podstawie programu pomocowego zaakceptowanego przez Komisję Europejską, poszczególni Beneficjenci nie będą również musieli występować do Komisji Europejskiej o zgodę na udzielenie wsparcia.

4.2. Przeznaczenie otrzymanej kwoty subwencji

Subwencja otrzymana przez Beneficjenta będzie mogła zostać wykorzystana przez Beneficjenta wyłącznie w zakresie dozwolonych Programem celów. Program uniemożliwia rozporządzenie uzyskaną subwencją na cele niezwiązane bezpośrednio z prowadzoną działalnością.

Beneficjent będzie uprawniony do wykorzystania otrzymanej subwencji na pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej. Pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej jest kategorią szeroką i obejmuje większość kosztów stałych i codziennych wynikających z lub niezbędnych dla prowadzonej działalności, w tym - co do zasady - także wypłatę wynagrodzeń dla pracowników, opłacenie czynszu, lub spełnienie świadczeń z umów zawartych z kontrahentami. Otrzymana subwencja będzie mogła zostać wykorzystana również w celu spłaty zaciągniętych kredytów, z zastrzeżeniem jednak, że na przedterminową spłatę kredytów Beneficjent będzie mógł wykorzystać maksymalnie do 25% wysokości otrzymanej subwencji. W żadnym wypadku natomiast subwencja nie będzie mogła zostać wykorzystana w celu dokonania rozliczeń z podmiotami powiązanymi. Obowiązywał będzie całkowity zakaz przeznaczania środków z subwencji finansowej na jakiegokolwiek płatności do właściciela oraz do osób lub podmiotów powiązanych z właścicielem przedsiębiorstwa. Ponadto subwencja nie będzie mogła służyć finansowaniu nabycia (przejęcia) w sposób bezpośredni lub pośredni innego przedsiębiorcy (obowiązywał będzie zakaz wykorzystania subwencji w celu akwizycji).

Szczegółowe warunki wsparcia finansowego oraz zobowiązania Beneficjenta określać będzie umowa zawarta przez PFR z Beneficjentem.

KWESTIE PRAKTYCZNE:

Pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej: otrzymana przez Beneficjenta subwencja może zasadniczo stanowić pokrycie m.in. wynagrodzeń Pracowników, kosztów zakupu towarów i materiałów, kosztów usług obcych, bieżących kosztów obsługi finansowania zewnętrznego, kosztów najmu (lub innych umów o podobnym charakterze) nieruchomości wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, wszelkich należności o charakterze publicznoprawnym, zakupu urządzeń i innych środków trwałych niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej, z wyłączeniem przeznaczenia środków na nabycie (przejęcie) w sposób bezpośredni lub pośredni innego przedsiębiorcy (zakaz akwizycji).

Ograniczenia wynikające z umowy: Umowa, która zostanie zawarta z Beneficjentem i która stanowić będzie podstawę otrzymania przez niego subwencji będzie mogła określić inne, dodatkowe warunki rozporządzania otrzymaną subwencją. Ponadto, ograniczenia takie mogą wynikać z innych umów, dokumentów i oświadczeń, które wiązać będą Beneficjenta (o czym Beneficjent zostanie poinformowany – co do zasady – przed otrzymaniem subwencji). Zasadniczo, ograniczenia nałożone na Beneficjenta w zakresie sposobu wykorzystania otrzymanych środków w drodze umownej nie powinny jednak wykraczać daleko ponad ograniczenia wskazane w samym Programie.

Ograniczenia związane z podmiotami powiązаныmi: Zakaz przeznaczania środków z subwencji finansowej na jakiegokolwiek płatności do właściciela oraz do osób lub podmiotów powiązanych z właścicielem przedsiębiorstwa obejmuje także m.in. wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Przykład

W przypadku, gdy Spółka A jest większościowym wspólnikiem Spółki B i Spółki C (i zarazem spółką dominującą Spółki B i Spółki C), zaś subwencję otrzyma Spółka B, zakaz przeznaczania środków z subwencji finansowej na jakiegokolwiek płatności do podmiotów powiązanych obejmował będzie płatności dokonywane przez Spółkę B na rzecz Spółki A i Spółki C.

Egzekucja z subwencji, zajęcie na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego: Środki przekazane w formie subwencji finansowej Beneficjentowi nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej, chyba że egzekwowana wierzytelność powstała w związku z naruszeniem zasad, na których udzielono danemu Beneficjentowi takiego wsparcia. Środki te, w razie ich przekazania na rachunek bankowy, rachunek oszczędnościowy, rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy oraz rachunek terminowych lokat oszczędnościowych, są także wolne od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego.

4.3. Łączenie subwencji z innymi rodzajami wsparcia otrzymanego przez Beneficjenta ze środków publicznych

Może się zdarzyć, że o subwencję z Programu aplikować będą przedsiębiorcy, którym zdarzyło się już otrzymać inne wsparcie dla swojej działalności ze środków publicznych, bądź aplikują lub zamierzają aplikować o takie wsparcie w ramach innego programu. Takie „inne” wsparcie otrzymane przez potencjalnego Beneficjenta ze środków publicznych może być zarówno wsparciem związanym z COVID-19, jak również jakimkolwiek innym wsparciem, w tym także wsparciem finansowym otrzymanym uprzednio przez przedsiębiorcę na rozwój swojej działalności. Ponadto, takie „inne” wsparcie może lub mogło mieć charakter finansowy (podobny do subwencji z Programu), jak i mogło być ono wsparciem zupełnie innego rodzaju (np. zwolnieniem od opłat publicznych, uczestnictwem w szkoleniach, badaniach itp.).

Kwestia łączenia różnych form i rodzajów wsparcia otrzymywanego przez danego przedsiębiorcę ze środków publicznych powinna być za każdym razem oceniana indywidualnie. Niemniej jednak, pomoc kryzysowa z sekcji 3.1 Komunikatu Komisji, udzielana przez PFR Mikrofirmom i MŚP, może być kumulowana z inną pomocą z tej sekcji do łącznego limitu nieprzekraczającego 800 000 EUR, a także z pomocą przyznaną na podstawie innych sekcji Komunikatu Komisji.

KWESTIE PRAKTYCZNE:

Łączenie subwencji z innymi rodzajami wsparcia przewidzianymi w Tarczy Antykryzysowej np. ze zwolnieniem ze składek na ZUS, świadczeniem postojowym lub ulgami podatkowymi: Wsparcie z Programu będzie można łączyć z innymi rodzajami wsparcia związanymi z COVID-19, w szczególności niestanowiącymi pomocy publicznej takimi jak zwolnienie ze składek ZUS i świadczenie postojowe. W przypadku, gdy wsparcie w ramach Programu jest łączone z innymi rodzajami wsparcia związanego z COVID-19 stanowiącego pomoc publiczną mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce w postaci subwencji i ulg w płatnościach, łączny limit pomocy uzyskanej z różnych źródeł nie może przekroczyć **800.000 EUR**. Dotyczy to np. dodatkowych zwolnień z podatku od nieruchomości.

Łączenie subwencji z Programu i gwarancji na pożyczkę inwestycyjną/obrotową z BGK: Wskazane instrumenty się uzupełniają i można ubiegać się o oba rodzaje wsparcia. Należy pamiętać jednak, że różne rodzaje wsparcia nie powinny być przez przedsiębiorcę przeznaczone na ten sam cel.

Otrzymanie subwencji a działalność w specjalnej strefie ekonomicznej: Przedsiębiorcy działający w Specjalnych Strefach Ekonomicznych mogą skorzystać ze wsparcia z Tarczy Finansowej PFR.

Łączenie subwencji z pomocą *de minimis*: Wsparcie z Tarczy Finansowej PFR może być łączone z pomocą *de minimis*. Wartość dotychczasowej pomocy *de minimis* nie ma wpływu na możliwą do otrzymania wysokość wsparcia w ramach Tarczy Finansowej PFR.

Maksymalna wysokość wsparcia dla Beneficjentów prowadzących działalność w sektorze rolnictwa i rybołówstwa: Wysokość wsparcia finansowego dla Beneficjentów prowadzących działalność w: (i) sektorze rybołówstwa i akwakultury nie może przekroczyć 120 tys. EUR, (ii) sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych nie może przekroczyć 100 tys. EUR. W przypadku gdy Beneficjent prowadzący działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury lub produkcji podstawowej produktów rolnych prowadzi również inną działalność, to limit, o którym mowa w zdaniu poprzednim, nie będzie miał zastosowania do tej innej działalności pod warunkiem, że: (i) Beneficjent prowadzi rozdzielną księgowość dla obu tych działalności oraz (ii) inna działalność nie jest działalnością, o której mowa w zdaniu poprzednim.

5. Wysokość udzielanego wsparcia finansowego i warunki jego zwrotu

5.1. Tarcza Finansowa dla Mikrofirm

5.1.1. Maksymalna kwota subwencji

W zakresie Mikrofirm Program nie przewiduje jednego maksymalnego progu subwencji finansowej, który obowiązywałby dla każdego Beneficjenta. Maksymalna kwota subwencji finansowej, jaką Beneficjenci mogą uzyskać w ramach Programu obliczana jest bowiem oddzielnie dla każdego takiego Beneficjenta i zależy ona bezpośrednio od indywidualnie obliczonych wartości dla danego Beneficjenta (tj. kwota ta zależy od liczby zatrudnionych i tzw. kwoty bazowej). W praktyce oznacza to, że maksymalna kwota subwencji może być inna dla przedsiębiorcy A i przedsiębiorcy B nawet pomimo okoliczności, że obaj tacy przedsiębiorcy prowadzą działalność w tej samej branży, na podobnym obszarze lub w podobnej do siebie skali.

Jak wspomniano powyżej - obliczenia maksymalnej kwoty subwencji dokonuje się w oparciu o liczbę pracowników zatrudnionych przez danego Beneficjenta oraz tzw. kwotę bazową, która jest z kolei zależna od spadku przychodów ze sprzedaży danego Beneficjenta na skutek COVID-19. Odpowiedni spadek u beneficjenta obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19 jest więc nie tylko warunkiem wstępnym uzyskania subwencji. Wysokość odnotowanego spadku wpływa także na wysokość kwoty bazowej stanowiącej podstawę dla obliczania maksymalnej kwoty subwencji. Program przewiduje trzy progi spadku przychodów:

- (i) spadek o co najmniej 25% i jednocześnie mniej niż 50%;
- (ii) spadek o co najmniej 50% i jednocześnie mniej niż 75%;
- (iii) spadek o co najmniej 75% aż do 100%.

Dla pierwszego progu bazowa kwota subwencji na zatrudnionego wynosi 12 000 złotych; dla drugiego progu – 24 000 złotych, zaś dla trzeciego progu – 36 000 złotych.

KWESTIE PRAKTYCZNE:

Liczba zatrudnionych / pracownicy: Zgodnie z zasadami Programu za pracowników na potrzeby Programu, poza ustaleniem statusu Mikrofirmy oraz MŚP, uznaje się zarówno osoby pozostające z Beneficjentem w stosunku pracy i zgłoszone przez Beneficjenta do ubezpieczenia społecznego, jak również współpracujące z Beneficjentem, niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych), które były zgłoszone przez Beneficjenta do ubezpieczenia społecznego na dzień ustalania stanu zatrudnienia na potrzeby określenia kwoty subwencji finansowej. Przy obliczeniach **nie uwzględnia się** właściciela. .

Przykład

Przedsiębiorca zatrudnia 3 osoby na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu oraz 2 osoby na podstawie umowy zlecenie (które zgłoszone są przez przedsiębiorcę do ubezpieczenia społecznego). Na potrzeby ustalenia kwoty subwencji liczba pracowników tego przedsiębiorcy wynosi 5. Należy również pamiętać, że na potrzeby pomocy w ramach Tarczy dla Mikrofirm liczba pracowników liczona jest z wyłączeniem właściciela, co w praktyce uniemożliwi uzyskanie dofinansowania przez jednoosobową działalność gospodarczą, w ramach której występuje jedynie właściciel.

Przykład

Na potrzeby obliczenia liczby pracowników na wszelkie potrzeby Programu, poza ustaleniem statusu Mikrofirmy i MŚP, uwzględnia się także osoby na urloпах bezpłatnych, macierzyńskich, wychowawczych, emerytów, których wiąże z przedsiębiorcą stosunek pracy oraz zostali zgłoszeni przez niego do ubezpieczeń społecznych.

Maksymalna kwota subwencji finansowej obliczana jest poprzez pomnożenie odpowiedniej kwoty bazowej przez odpowiednią liczbę zatrudnionych (obejmującą na potrzeby Programu nie tylko pracowników zatrudnionych w ramach stosunku pracy, ale również osoby współpracujące z Beneficjentem i zgłoszone przez niego do ubezpieczenia społecznego). Dokładny sposób obliczania maksymalnej kwoty subwencji wskazany jest w tabeli nr 1 na końcu tego podrozdziału.

Niepełne etaty: Na potrzeby ustalenia wysokości subwencji finansowej należy również uwzględnić pracowników zatrudnionych na niepełne etaty.

Przykład

Beneficjent zatrudnia 2 osoby na podstawie umowy o pracę na pełny etat oraz 2 osoby na ½ etatu. Stan zatrudnienia takiego Beneficjenta w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy wynosi 3 zatrudnionych. W konsekwencji całkowita wartość subwencji dla tego Beneficjenta zostanie obliczona jako iloczyn bazowej kwoty subwencji (w zależności od spadku przychodów ze sprzedaży) oraz liczby 3.

Przykład

Beneficjent zatrudnia 5 osób na podstawie umowy o pracę na pełny etat oraz 3 osoby na ½ etatu. Stan zatrudnienia takiego Beneficjenta w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy wynosi 6 i ½ zatrudnionych. W konsekwencji całkowita wartość subwencji dla tego Beneficjenta zostanie obliczona jako iloczyn bazowej kwoty subwencji (w zależności od spadku przychodów ze sprzedaży) oraz liczby 6 i ½.

Osoby współpracujące: W przypadku osób współpracujących z Beneficjentem, niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych), zgłoszonych do ubezpieczenia społecznego na dzień ustalania stanu zatrudnienia na potrzeby określenia kwoty subwencji finansowej każda osoba współpracująca liczona jest jak jeden etat.

Właściwa chwila dla obliczenia liczby zatrudnionych: liczbę zatrudnionych (w tym osób współpracujących), która ma znaczenie dla maksymalnej kwoty subwencji, ustala się na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, lecz tak określona liczba zatrudnionych (w tym osób współpracujących) nie może być wyższa niż (i) zatrudnienie na dzień 31 grudnia 2019 r. albo (ii) na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku w roku poprzednim (według swobodnego wyboru Beneficjenta).

Przykład

Beneficjent zatrudniał odpowiednio 8 osób na dzień 30 kwietnia 2020 r., 7 osób na dzień 31 grudnia 2019 r. i 6 osób na dzień 31 maja 2019 r. (po jednej dodatkowej osobie zatrudniono w lipcu 2019 r. oraz w lutym 2020 r.). Wniosek o subwencję złożony został przez Beneficjenta w maju 2020 r. W takim przypadku liczba zatrudnionych mająca znaczenie dla ustalenia maksymalnej kwoty subwencji wynosi 7 pracowników z uwagi na zatrudnianie 7 pracowników na dzień 31 grudnia 2019 r. (gdyż jest to kwota wyższa, bardziej korzystna dla Beneficjenta niż 6 osób zatrudnionych na dzień 31 maja 2019 r.). Gdyby na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz na dzień 31 maja 2019 r. Beneficjent ten zatrudniał 9 osób (w lutym jeden pracownik zrezygnowałby z pracy u Beneficjenta), wówczas liczba zatrudnionych mająca znaczenie dla ustalenia maksymalnej kwoty subwencji wyniosłaby 8 pracowników.

Wysokość spadku obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży): Warunkiem otrzymania subwencji finansowej jest spadek u danego przedsiębiorcy obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19. Wysokość spadku przychodów wpływa także na wysokość kwoty bazowej stanowiącej podstawę obliczenia maksymalnej kwoty subwencji. Skalę (wysokość) spadku przychodów ze sprzedaży ustala się w porównaniu do poprzedniego miesiąca kalendarzowego lub analogicznego miesiąca kalendarzowego ubiegłego roku. Program przewiduje trzy progi wyjściowe dla wskazania kwoty bazowej.

Przykład

Beneficjent odnotował spadek obrotów gospodarczych o równo 50%. Na potrzeby wskazania kwoty bazowej, taka skala spadku plasuje tego Beneficjenta w progu drugim.

Spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży): Przez spadek obrotów gospodarczych (spadek przychodów ze sprzedaży) należy rozumieć spadek sprzedaży towarów lub usług w ujęciu ilościowym lub wartościowym obliczony jako:

- (i) stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do obrotów z poprzedniego miesiąca kalendarzowego; lub
- (ii) stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnego miesiąca kalendarzowego po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznego miesiąca kalendarzowego roku poprzedniego.

Przykład

W odniesieniu do tzw. prac i przychodów sezonowych bardziej miarodajne i bardziej dogodne dla Beneficjenta może okazać się wskazanie spadku przychodów ze sprzedaży w odniesieniu do analogicznego miesiąca kalendarzowego roku poprzedniego, podczas gdy dla działalności charakteryzującej się przychodem niezależnym od pory roku i sezonu, bardziej wskazane może być odniesienie skali spadku przychodów ze sprzedaży do miesiąca poprzedniego. Przed podjęciem decyzji w tym zakresie przedsiębiorca powinien przeanalizować swoją sytuację, aby otrzymać jak najwyższą kwotę subwencji finansowej.

Tabela nr 1 – maksymalna kwota subwencji

Skala spadku przychodów ze sprzedaży	Bazowa kwota subwencji na zatrudnionego	Liczby zatrudnionych osób (bez właściciela)								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
<25 ; 50%)	12 000	12 000	24 000	36 000	48 000	60 000	72 000	84 000	96 000	108 000
<50% ; 75%)	24 000	24 000	48 000	72 000	96 000	120 000	144 000	168 000	192 000	216 000
<75% ; 100>	36 000	36 000	72 000	108 000	144 000	180 000	216 000	252 000	288 000	324 000

5.1.2. Zasady i warunki zwrotu wsparcia

Otrzymana przez Beneficjenta subwencja finansowa podlega zwrotowi na następujących zasadach:

- (i) w przypadku: (i) zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (w tym w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej) przez przedsiębiorcę, (ii) otwarcia likwidacji przedsiębiorcy (jeżeli dotyczy) lub (iii) otwarcia postępowania upadłościowego/restrukturyzacyjnego **w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji – w kwocie stanowiącej 100% wartości subwencji;**
- (ii) w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez Beneficjenta w każdym czasie przez okres 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji, subwencja finansowa podlega zwrotowi:
  - a) w kwocie stanowiącej 25% wartości subwencji finansowej bezwarunkowo; oraz
  - b) w przypadku utrzymania średniej liczby pracowników, z wyłączeniem właściciela (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych w stosunku do stanu zatrudnienia (zgodnie z definicją pracownika z wyłączeniem właściciela) na koniec miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, na poziomie:
    - (I) wyższym niż 100% – w wysokości dodatkowo 0% kwoty subwencji;
    - (II) od 50% do 100% – w wysokości dodatkowo od 0% do 50% kwoty subwencji – proporcjonalnie do skali redukcji zatrudnienia według wzoru poniżej:

Wartość subwencji podlegającej zwrotowi z tytułu redukcji zatrudnienia = wartość subwencji * Skala redukcji zatrudnienia
gdzie

$$\text{Skala Redukcji Zatrudnienia} = - \left(\frac{\text{średnia liczba pracowników przez okres pełnych 12 miesięcy od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku}}{\text{liczba pracowników na koniec miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku}} - 1 \right)$$

(III) niższym niż 50% – w wysokości dodatkowo 50% wartości subwencji.

Powyższe warunki podlegają badaniu na koniec 12 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej.

W związku z powyższym, łącznie, Beneficjent, który utrzymał co najmniej 100% poziomu zatrudnienia może zachować (brak obowiązku zwrotu) 75% całkowitej wartości subwencji finansowej, w przypadku spadku zatrudnienia o więcej niż 50%, brak obowiązku zwrotu subwencji dotyczy 25% jej wartości.

PFR może podjąć decyzję o zmianie warunków umorzenia dla Beneficjentów, których spadek przychodów wyniósł więcej niż 75%, mając na uwadze indywidualną sytuację danego Beneficjenta.

Warunkiem nieegzekwowania zwrotu subwencji finansowej (w części przekraczającej 25%) jest:

- (i) spełnienie przez Beneficjenta ewentualnych innych zobowiązań, określonych w umowie dotyczącej przyznania subwencji finansowej; oraz
- (ii) złożenia oświadczenia przez Beneficjenta wraz z załączonym dokumentem potwierdzającym stan zatrudnienia.

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w nie więcej niż 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej.

Przedsiębiorca może dokonać wcześniejszej spłaty subwencji finansowej po spełnieniu obowiązków wskazanych w umowie subwencji.

KWESTIE PRAKTYCZNE:

Zawieszenie prowadzenia działalności: Jeżeli działalność gospodarcza Beneficjenta zostanie zawieszona w trakcie 12 miesięcy, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej, wówczas Beneficjent będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji finansowej. Skutek ten nastąpi z uwagi na to, że Beneficjent faktycznie zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie okresu badania, zaś zgodnie z warunkami zwrotu subwencji wymóg prowadzenia działalności musi być spełniony w każdym czasie okresu objętego badaniem. W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Przykład

Beneficjent po otrzymaniu subwencji kolejnego dnia zawiesza prowadzenie działalności gospodarczej i wznawia ją przed końcem 12 miesięcy licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej. Beneficjent będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji.

Utrzymanie tej samej kadry w ciągu 12 miesięcy licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej: Na potrzeby badania warunków zwrotu subwencji finansowej brana jest pod uwagę średnia liczba pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem. W związku z tym, nie ma konieczności utrzymywania dokładnie tych samych pracowników.

Przykład

Beneficjent rozwiązał umowę z pracownikiem a jednocześnie zawarł umowę z nowym pracownikiem. Liczba pracowników zatrudnionych u Beneficjenta nie ulega zmianie.

Pracownik sam rezygnuje z pracy u Beneficjenta: Kwestia formy rozstania z pracownikiem, jak i strony inicjującej takie rozstanie nie ma znaczenia dla badania warunków dotyczących zwrotu subwencji finansowej. Ponadto należy zwrócić uwagę, że pod uwagę brana jest średnia liczba pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

Przykład

Pracownik wypowiada umowę o pracę a Beneficjent nie zatrudnia w jego miejsce nowego pracownika w prawie dopuszczalnie formie wynikającej z Tarczy Finansowej dla Mikrofirm. Następuje spadek zatrudnienia u Beneficjenta.

5.2. Tarcza Finansowa dla MŚP

5.2.1. Maksymalna kwota subwencji

Maksymalna kwota subwencji finansowej, jaką Beneficjenci będący MŚP mogą uzyskać w ramach Programu obliczana jest oddzielnie dla każdego Beneficjenta i zależy ona bezpośrednio od czynników charakterystycznych dla konkretnego przedsiębiorcy – od skali spadku jego przychodów ze sprzedaży na skutek COVID-19 oraz poziomu przychodów osiągniętych przez niego w 2019 r. W praktyce oznacza to, że maksymalna kwota subwencji może być inna dla przedsiębiorcy A i przedsiębiorcy B nawet pomimo okoliczności, że obaj tacy przedsiębiorcy prowadzą działalność w tej samej branży, na podobnym obszarze lub w podobnej do siebie skali. W odróżnieniu od Tarczy Finansowej dla Mikrofirm – przy obliczaniu maksymalnej kwoty subwencji dla MŚP nie ma znaczenia liczba zatrudnionych pracowników.

Jak wspomniano powyżej - obliczenia maksymalnej kwoty subwencji dokonuje się w oparciu o skalę spadku przychodów danego Beneficjenta oraz poziomu przychodów ze sprzedaży osiągniętych przez niego w 2019 r. Poprzez spadek przychodów ze sprzedaży należy rozumieć spadek u beneficjenta obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19. Spadek ten jest więc nie tylko warunkiem wstępnym uzyskania subwencji - jego wysokość wpływa bowiem również na wysokość maksymalnej kwoty subwencji. Program dla MŚP przewiduje cztery progi spadku przychodów (przy czym wyłącznie trzy kwalifikują się do uzyskania subwencji):

- (i) spadek o co najmniej 25% i jednocześnie mniej niż 50%;
- (ii) spadek o co najmniej 50% i jednocześnie mniej niż 75%;
- (iii) spadek o co najmniej 75% aż do 100%.
- (iv) brak spadku lub spadek mniejszy niż 25% (próg ten nie kwalifikuje do uzyskania subwencji) (tzw. „Próg Zero”)

Dla każdego z progów od (i) do (iii) Program przewiduje inną wartość procentową przychodów osiągniętych przez Beneficjenta w 2019 r. jako podstawę wyliczenia maksymalnej kwoty subwencji.

Jeżeli Beneficjent odnotował spadek, którego wysokość odpowiada progowi pierwszemu (spadek o co najmniej 25% i jednocześnie mniej niż 50%), wówczas maksymalna kwota subwencji stanowić będzie 4% przychodów osiągniętych przez tego Beneficjenta w 2019 r.

Jeżeli Beneficjent odnotował spadek, którego wysokość odpowiada progowi drugiemu (spadek o co najmniej 50% i jednocześnie mniej niż 75%), wówczas maksymalna kwota subwencji stanowić będzie 6% przychodów osiągniętych przez tego Beneficjenta w 2019 r.

Jeżeli Beneficjent odnotował spadek, którego wysokość odpowiada progowi trzeciemu (spadek o co najmniej 75% aż do 100%), wówczas maksymalna kwota subwencji stanowić będzie 8% przychodów osiągniętych przez tego Beneficjenta w 2019 r.

Z uwagi na obowiązujące progi unijne w zakresie dozwolonej pomocy państwa dla przedsiębiorców, maksymalna kwota subwencji w żadnym razie nie może przekroczyć 3 500 000 złotych. Próg ten w każdym przypadku jest progiem maksymalnym. Jeżeli więc po obliczeniu spadku przychodów oraz odpowiedniego procenta przychodów osiągniętych przez danego Beneficjenta w 2019 r. z równania wyjdzie kwota większa niż 3 500 000 złotych, Beneficjent otrzyma subwencję w wysokości kwoty maksymalnej, tj. 3 500 000 złotych.

Szczegółowy sposób obliczeń przedstawiony został w tabeli nr 2 poniżej.

Tabela nr 2 – maksymalna kwota subwencji, sposób obliczania maksymalnej kwoty subwencji na podstawie średnich przychodów osiągniętych przez MŚP

Spadek przychodów ze sprzedaży	Kwota subwencji jako % przychodów ze sprzedaży	MŚP Średnio		MŚP Maksymalnie	
		Średni przychód MŚP	Kwota subwencji	Maksymalny przychód do kalkulacji kwoty subwencji	Maksymalna kwota subwencji
<0 ; 25%)	0%	31 300 000	0	225 000 000	0
<25 ; 50%)	4%	31 300 000	1 252 000	225 000 000	3 500 000
<50 ; 75%)	6%	31 300 000	1 878 000	225 000 000	3 500 000
<75% ; 100%>	8%	31 300 000	2 504 000	225 000 000	3 500 000

KWESTIE PRAKTYCZNE:

Określenie przychodu ze sprzedaży za 2019 r.: Przychód ze sprzedaży osiągnięty przez danego przedsiębiorcę w 2019 r. należy ustalić w oparciu o przychód wskazany w sprawozdaniu finansowym sporządzonym za rok 2019 r. W przypadku braku obowiązku sporządzania sprawozdania finansowego przez przedsiębiorcę albo niesporządzenia sprawozdania finansowego za 2019 r. na chwilę składania wniosku przychód należy określić na podstawie innych dostępnych dokumentów, np. na podstawie właściwych deklaracji podatkowych, ksiąg rachunkowych.

Wysokość spadku obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży): Warunkiem otrzymania subwencji finansowej jest spadek u danego przedsiębiorcy obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19. Wysokość spadku obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) wpływa także na wysokość progu procentowego (4%; 6%; 8%) stanowiącego podstawę obliczenia maksymalnej kwoty subwencji. Skalę (wysokość) spadku przychodów ustala się w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku. Program przewiduje cztery progi spadku przychodów, choć tylko trzy z nich uprawniają do otrzymania subwencji.

Przykład

Beneficjent odnotował spadek obrotów gospodarczych o równo 50%. Na potrzeby wskazania kwoty bazowej, taka skala spadku plasuje tego Beneficjenta w progu drugim (spadek o co najmniej 50% i jednocześnie mniej niż 75%).

Spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży): Przez spadek obrotów gospodarczych (spadek przychodów ze sprzedaży) należy rozumieć spadek sprzedaży towarów lub usług w ujęciu ilościowym lub wartościowym obliczony jako:

- (i) stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do obrotów z poprzedniego miesiąca kalendarzowego lub
- (ii) stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnego miesiąca po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznego miesiąca kalendarzowego roku poprzedniego.

Przykład

W odniesieniu do tzw. prac i przychodów sezonowych bardziej miarodajne i bardziej dogodne dla Beneficjenta może okazać się wskazanie spadku przychodów w odniesieniu do analogicznego miesiąca kalendarzowego roku poprzedniego, podczas gdy dla działalności charakteryzującej się przychodem niezależnym od pory roku i sezonu, bardziej wskazane może być odniesienie skali spadku przychodów do miesiąca poprzedniego.

5.2.2. Zasady i warunki zwrotu wsparcia

Otrzymana przez Beneficjenta subwencja finansowa podlega zwrotowi na następujących zasadach:

- (i) w przypadku: (i) zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (w tym w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej) przez przedsiębiorcę, (ii) otwarcia likwidacji przedsiębiorcy (jeżeli dotyczy) lub (iii) otwarcia postępowania upadłościowego/restrukturyzacyjnego w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji – w kwocie stanowiącej 100% wartości subwencji;
- (ii) w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez Beneficjenta w każdym czasie przez okres 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji:
  - a) w wysokości 25% kwoty subwencji bezwarunkowo; oraz
  - b) w wysokości dodatkowo do 25% kwoty subwencji pomniejszonej o wykazaną przez Beneficjenta Programu skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży w okresie 12 miesięcy licząc od pierwszego miesiąca, w którym przedsiębiorca odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym udzielona została subwencja, rozumianej w zależności od formy działalności jako:
    - (I) dla Beneficjentów prowadzących pełną rachunkowość gotówkową strata na sprzedaży to odzwierciedlona w rachunku wyników strata na sprzedaży netto z wyłączeniem w szczególności kosztów amortyzacji, rezerw i odpisów lub wyniku z przeszacowania lub sprzedaży aktywów;
    - (II) dla Beneficjentów rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów w kwocie wykazanej straty;
    - (III) dla Beneficjentów rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie stratę na sprzedaży oblicza się jako skumulowany spadek przychodów; oraz
  - c) w wysokości do 25% kwoty subwencji w przypadku utrzymania średniej liczby pracowników, z wyłączeniem właściciela (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, w stosunku do średniego stanu zatrudnienia (zgodnie z definicją pracownika z wyłączeniem właściciela) w 2019 r., obliczanego jako średnia z liczby pracowników na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz 30 czerwca 2019 r. na poziomie:
    - (I) wyższym niż 100% – w wysokości dodatkowo 0% kwoty subwencji,

(II) od 50% do 100% – w wysokości dodatkowo od 0% do 25% kwoty subwencji – proporcjonalnie do skali redukcji zatrudnienia według wzoru poniżej:

$$\text{Wartość subwencji podlegającej zwrotowi z tytułu redukcji zatrudnienia} = \text{wartość subwencji} * 50\% * \text{Skala redukcji zatrudnienia}$$

gdzie

$$\text{Skala Redukcji Zatrudnienia} = - \left(\frac{\text{średnia liczba pracowników przez okres pełnych 12 miesięcy od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku}}{\text{średnia liczba pracowników w 2019 r.}} - 1 \right)$$

(III) niższym niż 50% – w wysokości dodatkowo 25% kwoty subwencji.

Powyższe warunki podlegają badaniu na koniec 12 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej.

Łącznie więc Beneficjent, który utrzymał co najmniej 100% poziom zatrudnienia oraz wykazał stratę gotówkową na sprzedaży większą niż 25% wartości subwencji, może zachować 75% kwoty subwencji w formie bezzwrotnej.

Polski Fundusz Rozwoju może podjąć decyzję o zmianie warunków umorzenia dla Beneficjentów, których spadek przychodów wyniósł więcej niż 75%, mając na uwadze indywidualną sytuację danego Beneficjenta.

Warunkiem nieegzekwowania zwrotu subwencji finansowej (w części przekraczającej 25%) jest:

- (i) spełnienie przez Beneficjenta ewentualnych innych zobowiązań, określonych w umowie o udzielenie subwencji finansowej; oraz
- (ii) złożenie oświadczenia przez Beneficjenta wraz z załączonymi dokumentami finansowymi stwierdzającymi gotówkową stratę na sprzedaży oraz potwierdzającymi stan zatrudnienia.

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13 miesiąca kalendarzowego przypadającego po dacie wypłaty subwencji.

Przedsiębiorca może dokonać wcześniejszej spłaty subwencji finansowej po spełnieniu obowiązków wskazanych w umowie subwencji.

KWESTIE PRAKTYCZNE:

Zawieszenie prowadzenia działalności: Jeżeli działalność gospodarcza Beneficjenta zostanie zawieszona w trakcie 12 miesięcy licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej, wówczas Beneficjent będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji finansowej, ponieważ Beneficjent faktycznie zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie okresu badania a zgodnie z warunkami zwrotu subwencji wymóg prowadzenia działalności musi być spełniony w każdym czasie okresu objętego badaniem – w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Przykład

Beneficjent po otrzymaniu subwencji kolejnego dnia zawiesza prowadzenie działalności gospodarczej i wznawia ją przed końcem 12 miesięcy licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej. Beneficjent będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji.

Utrzymanie tej samej kadry pracowniczej w okresie 12 miesięcy licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej: Na potrzeby badania warunków zwrotu subwencji finansowej brana jest pod uwagę średnia liczba pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem. W związku z tym, nie ma konieczności utrzymywania dokładnie tych samych pracowników.

Przykład

Beneficjent rozwiązał umowę z pracownikiem a jednocześnie zawarł umowę z nowym pracownikiem. Liczba pracowników zatrudnionych u Beneficjanta nie ulega zmianie.

Pracownik sam rezygnuje z pracy u Beneficjenta: Kwestia formy rozstania z pracownikiem, jak i strony inicjującej takie rozstanie nie ma znaczenia dla badania warunków dotyczących zwrotu subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że brana jest pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

Przykład

Pracownik wypowiedział umowę o pracę a Beneficjent nie zatrudnia w jego miejsce nowego pracownika w prawie dopuszczalnie formie wynikającej z Tarczy Finansowej dla MŚP. Następuje spadek zatrudnienia u Beneficjenta.

Wykazanie straty gotówkowej: Strata gotówkowa rozumiana jest różnie dla różnych form prowadzenia rachunkowości, tj. dla: (i) Beneficjentów prowadzących pełną rachunkowość gotówkowa strata na sprzedaży to odzwierciedlona w rachunku wyników strata na sprzedaży netto z wyłączeniem w szczególności kosztów amortyzacji, rezerw i odpisów lub wyniku z przeszacowania lub sprzedaży aktywów, (ii) Beneficjentów rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów jest to kwota wykazanej straty, oraz (iii) Beneficjentów rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie stratę na sprzedaży oblicza się jako skumulowany spadek przychodów.

Przykład

Beneficjent będący MŚP i prowadzący księgę przychodów i rozchodów odnotował w ciągu 12 miesięcy po dniu otrzymania subwencji finansowej stratę gotówkową w wysokości 200 000 zł. Wysokość subwencji otrzymanej przez tego Beneficjenta to 900 000 zł. W takim przypadku Beneficjent będzie uprawniony do umorzenia części subwencji z tytułu straty gotówkowej w kwocie do 200 000 zł (25% z 900 000 zł jednakże nie więcej niż wykazana strata).

Przykład

Beneficjent będący MŚP i prowadzący pełną rachunkowość odnotował w ciągu 12 miesięcy po dniu otrzymania subwencji finansowej stratę gotówkową w wysokości 500 000 zł. Wysokość subwencji otrzymanej przez tego Beneficjenta to 1 500 000 zł. W takim przypadku Beneficjent będzie uprawniony do umorzenia części subwencji z tytułu straty gotówkowej w kwocie do 375 000 zł (25% z 1 500 000, jednakże nie więcej niż wykazana strata).

6. Sprawozdawczość, monitorowanie

PFR we współpracy z bankami oraz innymi podmiotami obsługującymi Program, będzie prowadził ewidencję Beneficjentów oraz udzielonego im wsparcia finansowego. PFR wprowadzać będzie także monitoring udzielania subwencji finansowych oraz ich obsługi, stosując w tym zakresie standardowe procedury ewidencji, raportowania i kontroli, w tym zwłaszcza przeciwdziałania nadużyciom. PFR może współpracować w zakresie sprawozdawczości, raportowania lub monitoringu w szczególności z Krajową Izbą Rozliczeniową, bankami, instytucjami finansowymi, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwem właściwym do spraw gospodarki, Ministerstwem właściwym do spraw finansów publicznych, Krajowym Rejestrem Sądowym oraz pozyskiwać informacje od tych instytucji i organów w zakresie zgodnym z przepisami prawa.

Szczegółowy zakres monitorowania i uprawnień PFR w tym zakresie ustalony zostanie w dokumentacji łączącej Beneficjenta i PFR.

Niezależnie od powyższego PFR będzie przekazywał odpowiednie sprawozdania dotyczące rezultatów planu m.in. Ministrowi właściwemu do spraw gospodarki oraz Ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.

Opis programu i warunki finansowania

Wykaz skrótów i definicji

Beneficjent: oznacza łącznie Mikrofirmę oraz MŚP, o której mowa w podrozdziale 2.1 Poradnika;

Komunikat Komisji: Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 19 marca 2020 r. Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19;

KSH: ustawa z dnia z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych;

Mikrofirma: oznacza przedsiębiorcę, który, nie licząc właściciela, zatrudnia od 1 do 9 pracowników łącznie, a jego roczny obrót lub suma bilansowa nie przekracza kwoty 2 mln EUR;

Mała i średnia firma lub MŚP: oznacza przedsiębiorcę, który nie jest mikrofirmą, a jednocześnie, nie licząc właściciela, zatrudnia do 249 pracowników łącznie, a przy tym jego roczny obrót nie przekracza 50 mln EUR lub suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR;

Poradnik: oznacza niniejszą publikację

Polski Fundusz Rozwoju lub PFR: oznacza Polski Fundusz Rozwoju S.A. z siedzibą w Warszawie

Program: oznacza Program rządowy dotyczący wsparcia finansowego Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w związku ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19 w Polsce w ramach rządowej Tarczy Antykryzysowej, określony w dokumencie zatytułowanym Program rządowy - tarcza finansowa polskiego funduszu rozwoju dla dużych firm z dnia 14 kwietnia 2020 r., stanowiący załącznik do uchwały Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2020 r.;

Ustawa o SIR: ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. 2019, poz. 1572 z późn. zm.);

Ustawa o ofercie publicznej: ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych ustawy (Dz. U. z 2019 r. poz. 623);

Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy: ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1115);

Ustawa o rachunkowości: ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351);

Ustawa Prawo restrukturyzacyjne: ustawa z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243);

Ustawa Prawo upadłościowe: ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 498);

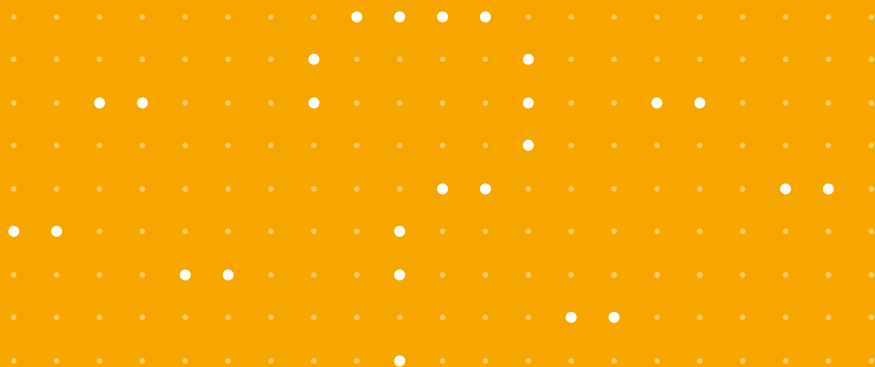
Tarcza Antykryzysowa: oznacza politykę gospodarczą Rządu RP mającą na celu przeciwdziałanie społecznym i gospodarczym skutkom wywołanym przez COVID-19, której celem jest ochrona miejsc pracy i zapewnienie bezpieczeństwa finansowego oraz zdrowotnego obywateli;

Tarcza Finansowa dla Mikrofirm: oznacza rodzaj wsparcia finansowego wynikającego z Programu i obejmującego wsparcie finansowe dla Mikrofirm o łącznej wartości 25 mld zł;

Tarcza Finansowa dla MŚP, oznacza rodzaj wsparcia finansowego wynikającego z Programu i obejmującego wsparcie finansowe dla MŚP o łącznej wartości 50 mld z;

Tarcza Finansowa PFR: oznacza Tarczę Finansową dla Mikrofirm oraz Tarczę Finansową dla MŚP.

Najczęściej zadawane pytania („Kwestionariusz”)

Najczęściej zadawane pytania

Szanowni Państwo,

Przedstawiamy listę odpowiedzi na pytania, które mogą pojawiać się w odniesieniu do Programu rządowego dotyczącego wsparcia finansowego Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w związku ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19 w Polsce w ramach rządowej Tarczy Antykryzysowej. Kwestionariusz będzie aktualizowany w miarę pojawiania się kolejnych pytań w sprawie Programu. Jeśli nie znajdą Państwo odpowiedzi na nurtujące Państwa pytanie w poniższym Kwestionariuszu, zachęcamy do skorzystania z formularza kontaktowego [[hiperlink](#)].

Zwracamy jednocześnie Państwa uwagę, że Kwestionariusz ma charakter ogólny i nie stanowi porady prawnej, zaś ostateczna ocena sytuacji przedsiębiorcy będzie dokonywana w oparciu o całokształt okoliczności jego konkretnie dotyczących, z uwzględnieniem postanowień regulaminu Programu, jaki zostanie mu przedstawiony do akceptacji przed przystąpieniem do procedury udzielenia wsparcia w ramach Programu, oraz regulacji wewnętrznych PFR.

Najczęściej zadawane pytania

1. Definicje

1.1. W Kwestionariuszu używane są następujące pojęcia i definicje:

- ▶ **Komunikat Komisji** – oznacza Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 19 marca 2020 r. Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19;
- ▶ **„KSH”** – oznacza ustawę z dnia z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych („KSH”);
- ▶ **„mikrofirma”** – oznacza przedsiębiorcę, który, nie licząc właściciela, zatrudnia od 1 do 9 pracowników włącznie, a jego roczny obrót lub suma bilansowa nie przekracza kwoty 2 mln EUR;
- ▶ **„mała i średnia firma”** lub **„MŚP”** – oznacza przedsiębiorcę, który nie jest mikrofirmą, a jednocześnie, nie licząc właściciela, zatrudnia do 249 pracowników włącznie, a przy tym jego roczny obrót nie przekracza 50 mln EUR lub suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR;
- ▶ **„Polski Fundusz Rozwoju”** lub **„PFR”** – oznacza Polski Fundusz Rozwoju S.A.;
- ▶ **„pracownik”** – oznacza osobę fizyczną:
  - (i) która zgodnie z przepisami polskiego prawa pozostaje z pracodawcą w stosunku pracy oraz na dzień ustalania stanu zatrudnienia pracodawcy na potrzeby określenia kwoty subwencji finansowej została zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczenia społecznego, z zastrzeżeniem, że stan zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy;
  - (ii) współpracującą z pracodawcą niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych – umowy zlecenia lub umowy o dzieło), która na dzień ustalania stanu zatrudnienia na potrzeby określenia kwoty subwencji finansowej była zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczenia społecznego;

- ▶ „**Prawo Restrukturyzacyjne**” – oznacza ustawę z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne, ze zm.;
- ▶ „**Prawo Upadłościowe**” – oznacza ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe, ze zm.;
- ▶ „**Program**” – oznacza Program rządowy dotyczący wsparcia finansowego Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w związku ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19 w Polsce w ramach rządowej Tarczy Antykryzysowej, określony w dokumencie zatytułowanym Program rządowy – tarcza finansowa polskiego funduszu rozwoju dla dużych firm z dnia 14 kwietnia 2020 r., stanowiący załącznik do uchwały Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2020 r.;
- ▶ „**przedsiębiorca**” – oznacza łącznie mikrofirmę oraz małą i średnią firmę;
- ▶ „**Ustawa AML**” – oznacza ustawę z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ze zm.;
- ▶ „**Ustawa o Rachunkowości**” – oznacza ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ze zm.

2. Pytania ogólne

2.1. Gdzie mogę znaleźć informacje o Programie?

Odpowiedź: Informacje o Programie można znaleźć na stronie internetowej <https://pfr.pl/tarcza.html> oraz <https://www.gov.pl/web/tarczaantykryzysowa> [a także na stronach internetowych banków]. Ponadto w celu zebrania wszelkich istotnych informacji, Polski Fundusz Rozwoju przygotował specjalny, dedykowany dla przedsiębiorców przewodnik po programie. Przewodnik ten dostępny jest on-line pod adresem [Link]. Zachęcamy do zapoznania się z nim.

2.2. Do kogo kierowany jest Program i jaki jest jego cel?

Odpowiedź: Program jest programem rządowym wprowadzanym w celu wsparcia mikrofirm oraz MŚP, które ucierpiały na skutek pandemii wirusa SARS-CoV-2, wywołującego chorobę COVID-19. Głównym celem Programu jest udostępnienie mikrofirmom oraz MŚP finansowania na warunkach preferencyjnych, w znacznej części bezzwrotnego, dla zapewnienia płynności i stabilności finansowej w okresie poważnych zakłóceń w gospodarce w związku ze skutkami pandemii COVID-19;

2.3. Dane z jakiego okresu lub którego dnia są brane pod uwagę w celu ustalenia statusu mikrofirmy oraz MŚP na potrzeby Programu?

Odpowiedź: Status mikro, małego lub średniego przedsiębiorcy jest ustalany z uwzględnieniem danych na dzień 31 grudnia 2019 r. Należy jednakże wskazać, że inne wymogi dla skutecznego ubiegania się o wsparcie w ramach Programu odnoszą się do różnych, w tym np. statusu rezydencji podatkowej, czy też spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży).

2.4. Czy na potrzeby weryfikacji statusu mikrofirmy i MŚP należy uwzględnić wartości zatrudnienia, przychodów i sumy bilansowej właściciela lub spółek zależnych wnioskodawcy?

Odpowiedź: Kryterium skali zatrudnienia oraz skali finansowej odnosi się wyłącznie do przedsiębiorcy, bez uwzględnienia jego właściciela i spółek zależnych.

2.5. Jaka jest rola PFR? Jakie inne podmioty uczestniczą w procesie udzielania wsparcia?

Odpowiedź: Realizacja Programu została powierzona PFR, który będzie dysponentem środków dystrybuowanych w ramach Programu. Program będzie finansowany ze środków PFR, w tym głównie środków pozyskanych w drodze emisji przez PFR obligacji na rynku krajowym lub zagranicznym. Bezpośrednią obsługą wniosków o udzielenie dofinansowania zajmować się będą banki, poprzez system bankowości elektronicznej, na podstawie umów zawartych z PFR.

2.6. Czy można jednocześnie skorzystać z Programu oraz z programu dla dużych przedsiębiorstw?

Odpowiedź: Nie. Każdy z programów skierowany jest do innego rodzaju podmiotów, kwalifikowanych według stanu zatrudnienia oraz obrotu/sumy bilansowej. Program dla dużych przedsiębiorstw skierowany jest co do zasady do przedsiębiorstw zatrudniających co najmniej 250 pracowników oraz których obrót przekracza 50 mln EUR lub suma bilansowa przekracza 43 mln EUR, w ujęciu skonsolidowanym.

2.7. Co decyduje o wypłacie wsparcia w ramach Programu w przypadku, gdy chętnych będzie więcej niż środków?

Odpowiedź: Udzielanie subwencji finansowych będzie następowało zgodnie z kolejnością rozpatrywania wniosków przez PFR, przy czym pierwszeństwo rozpoznania przyznane będzie tym wnioskom, które zgodnie z obowiązującymi procedurami będą kompletne i nieobarczone brakami utrudniającymi ich pilne przeprocesowanie.

2.8. Czy wsparcie w ramach Programu można łączyć z innymi rodzajami wsparcia przewidzianymi w Tarczy Antykryzysowej, np. ze zwolnieniem ze składek na ZUS, świadczeniem postojowym lub ulgami podatkowymi, czy też ubiegać się o gwarancję na pożyczkę inwestycyjną/obrotową z BGK?

Odpowiedź: Tak, Wsparcie z Programu będzie można łączyć z innymi formami wsparcia związanymi z COVID-19, w szczególności niestanowiącymi pomocy publicznej takimi jak zwolnienie ze składek ZUS i świadczenie postojowe. W przypadku, gdy wsparcie w ramach Programu jest łączone z innymi formami wsparcia związanego z COVID-19 stanowiącego pomoc publiczną mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce w postaci subwencji i ulg w płatnościach, łączny limit pomocy uzyskanej z różnych źródeł nie może przekroczyć 800.000 euro. Dotyczy to np. dodatkowych zwolnień z podatku od nieruchomości. Należy również pamiętać, że różne rodzaje wsparcia nie powinny być przez przedsiębiorcę przeznaczane na ten sam cel.

2.9. Działam w Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Czy mogę aplikować o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak, przedsiębiorcy działający w Specjalnych Strefach Ekonomicznych mogą skorzystać ze wsparcia w ramach Programu.

2.10. Otrzymałem w przeszłości pomoc publiczną (*de minimis*). Czy mogę ubiegać się o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak, wsparcie w ramach Programu może być łączone z pomocą *de minimis*. Wartość dotychczasowej pomocy *de minimis* nie ma wpływu na możliwą do otrzymania wysokość wsparcia w ramach Programu.

2.11. Czy do uzyskania wsparcia w ramach Programu będzie potrzebna zgoda Komisji Europejskiej lub Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów?

Odpowiedź: Nie, przedsiębiorcy nie muszą ubiegać się o zgodę Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na udzielenie wsparcia w ramach Programu. Ponadto z uwagi na to, że wsparcie w ramach Programu przyznawane jest na podstawie programu pomocowego zaakceptowanego przez Komisję Europejską, przedsiębiorcy nie muszą również występować do Komisji Europejskiej o zgodę na udzielenie takiego wsparcia.

3. Jak ubiegać się o wsparcie

3.1. W jakich terminach można ubiegać się o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Terminy składania wniosków o dofinansowanie oraz szczegółowe zasady Programu zostaną podane niezwłocznie po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej na realizację Programu.

3.2. W jaki sposób można ubiegać się o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: O wsparcie można ubiegać się poprzez system bankowości elektronicznej banku przedsiębiorcy biorącego udział w Programie. Wniosek składa się na udostępnionym przez bank formularzu.

3.3. Jakie są etapy udzielania wsparcia w ramach Programu? Jak wygląda procedura odwoławcza?

Odpowiedź: Proces udzielania wsparcia jest prosty, a w związku z tym jednoetapowy. Po poprawnym wypełnieniu i podpisaniu wniosku w systemie bankowości elektronicznej zostanie wygenerowana umowa subwencji finansowej. Udzielenie finansowania, modyfikacja zakresu lub odmowa udzielenia wsparcia nastąpi po rozpatrzeniu umowy subwencji finansowej przez PFR w oparciu o dane udostępnione we wniosku, w szczególności w zakresie zgodności złożonych oświadczeń z rejestrami publicznymi.

Po rozpatrzeniu danych zostanie wydana jedna z poniższych decyzji:

- ▶ **Decyzja pozytywna uznająca całą kwotę wnioskowaną przez przedsiębiorcę** – w takim przypadku Beneficjent otrzyma całą wnioskowaną kwotę przelewem na podany rachunek bankowy, a bank przekaze Beneficjentowi decyzję PFR;

- ▶ **Decyzja pozytywna o przyznaniu wsparcia w kwocie niższej niż wnioskowana** – w takim przypadku Beneficjent otrzyma przelewem na podany rachunek bankowy kwotę wskazaną w decyzji PFR, a w pozostałym zakresie będzie uprawniony do złożenia odwołania po wcześniejszym wyjaśnieniu zastrzeżeń wskazanych w informacji o powodach obniżenia kwoty wsparcia – w decyzji PFR wskazana będzie przyczyna przyznania niższej kwoty subwencji finansowej;
- ▶ **Decyzja negatywna** – w takim przypadku Beneficjent nie otrzyma jakiegokolwiek części kwoty wskazanej we wniosku, jednakże będzie uprawniony do ponownego złożenia wniosku po wcześniejszym wyjaśnieniu zastrzeżeń wskazanych w informacji o powodach odrzucenia złożonego wniosku.

3.4. Czym jest odwołanie?

Odpowiedź: Odwołanie jest wnioskiem o przyznanie dofinansowania składanym przez przedsiębiorcę, który – wskutek złożenia wniosku pierwotnego – otrzymał decyzję o przyznaniu subwencji w kwocie niższej niż wnioskowana. Odwołanie:

- ▶ może zostać złożone przez inną osobę reprezentującą Beneficjenta (osoba ta musi spełniać wymogi wskazane w 3.1.1-3.1.4 Poradnika);
- ▶ musi być złożone w tym samym banku, w którym składany był wniosek pierwotny, nawet jeśli wniosek pierwotny został odrzucony;
- ▶ musi zawierać ID wniosku pierwotnego;
- ▶ może dotyczyć jedynie kwoty różnicy (w przypadku uznania pierwotnego wniosku jedynie w części);
- ▶ musi zawierać wszystkie oświadczenia takie jak we wniosku pierwotnym, w tym:
  - wszystkie oświadczenia wiedzy na temat Beneficjenta i jego sytuacji gospodarczej; oraz
  - wszystkie oświadczenia własne osoby składającej wniosek (potwierdzające posiadanie pełnomocnictwa, o odpowiedzialności karnej, RODO itd.) nawet jeśli odwołanie składa ta sama osoba, która podpisywała umowę o subwencję finansową;
- ▶ może zostać złożone nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania pierwszej decyzji, od której składane jest odwołanie;
- ▶ odwołanie przysługuje wyłącznie od pierwotnej decyzji i może zostać złożone nie więcej niż 2 razy.

Proces składania i rozpatrywania odwołania przebiega dokładnie tak samo jak proces dotyczący pierwotnego wniosku.

3.5. Kto może złożyć wniosek o udzielenie subwencji finansowej w imieniu przedsiębiorcy?

Odpowiedź: Wniosek o wsparcie może zostać złożony wyłącznie poprzez system bankowości elektronicznej banku biorącego udział w Programie na udostępnionym tam formularzu. Wniosek może zostać złożony przez jedną osobę, niezależnie od zasad reprezentacji przedsiębiorcy, która spełni łącznie następujące warunki:

- ▶ posiada dostęp do bankowości elektronicznej Beneficjenta;
- ▶ jest uprawniona do realizacji przelewów lub do składania oświadczeń woli w imieniu Beneficjenta;
- ▶ złoży oświadczenie, iż (i) została upoważniona przez Beneficjenta do wszelkich czynności związanych ze złożeniem wniosku i podpisaniem umowy o wsparcie, (ii) jest świadoma odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań i działanie w imieniu Beneficjenta bez wymaganych upoważnień oraz (iii) zwalnia bank pośredniczący w wypłacie i obsłudze subwencji z obowiązku zachowania tajemnicy bankowej wobec PFR w zakresie niezbędnym dla zawarcia i wykonywania umowy subwencji;
- ▶ ma możliwość podpisania wniosku przy wykorzystaniu bankowych narzędzi autoryzacyjnych.

4. Podmioty uprawnione do otrzymania wsparcia – przesłanki, wymagania, warunki

4.1. Czy przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej może otrzymać wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak. Wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej są przedsiębiorcami i mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach Programu.

4.2. Czy osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą może otrzymać wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą jest przedsiębiorcą i może ubiegać się o dofinansowanie w ramach Programu. Należy jednak pamiętać, że pomoc w ramach wsparcia dla mikrofirm liczona jest m.in. w oparciu o liczbę pracowników z wyłączeniem właściciela, co uniemożliwi uzyskanie dofinansowania przez jednoosobową działalność gospodarczą, w ramach której występuje jedynie właściciel.

4.3. Czy w razie występowania wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami konieczna jest zgoda małżonka na wystąpienie o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak. Uzyskanie takiej zgody jest konieczne, jednakże jej dołączenie do wniosku nie będzie wymagane. Ponadto, we wniosku o dofinansowanie przedsiębiorca będzie musiał złożyć

oświadczenie, iż została upoważniona do dokonywania wszelkich czynności związanych ze złożeniem wniosku i podpisaniem umowy.

4.4. Czy wymagane jest uzyskanie zgód organów korporacyjnych/wspólników spółek cywilnych, spółek prawa handlowego oraz innych jednostek organizacyjnych w celu ubiegania się o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Uzyskanie takich zgód jest konieczne, jeżeli jest wymagane przez odpowiednie dokumenty korporacyjne przedsiębiorcy (w szczególności przez umowę spółki albo statut). Ponadto, we wniosku o dofinansowanie osoba działająca w imieniu przedsiębiorcy będzie musiała złożyć oświadczenie, iż została upoważniona do wszelkich czynności związanych ze złożeniem wniosku i podpisaniem umowy dotyczącej przyznania subwencji finansowej.

4.5. W jakiej sytuacji przedsiębiorca może się ubiegać o wsparcie w ramach Programu dla mikrofirm?

Odpowiedź: Przedsiębiorca może ubiegać się o wsparcie w ramach Programu przewidzianego dla mikrofirm, jeżeli łącznie spełnia wszystkie następujące przesłanki:

- ▶ posiadał status mikrofirmy na dzień 31 grudnia 2019 r., tj. spełniał łącznie następujące warunki: (i) zatrudnia co najmniej 1 pracownika oraz nie więcej niż 9 pracowników, z wyłączeniem właściciela, oraz (ii) jego roczny obrót lub suma bilansowa nie przekracza kwoty 2 mln EUR;
- ▶ odnotowuje spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19;
- ▶ prowadzi działalność na dzień złożenia wniosku, nie otworzył likwidacji na podstawie KSH oraz wobec której na dzień składania wniosku nie zostało otwarte postępowanie upadłościowe na podstawie Prawa Upadłościowego albo nie został złożony wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego na podstawie Prawa Restrukturyzacyjnego;
- ▶ posiada rezydencję podatkową na terytorium Polski i rozlicza podatki za ostatnie 2 lata obrotowe (jeżeli dotyczy) na terytorium Polski lub jeżeli ten okres jest krótszy niż 2 lata obrotowe – w okresie prowadzenia działalności, oraz którego główny beneficjent rzeczywisty, w rozumieniu Ustawy AML nie posiada rezydencji podatkowej w tzw. „rajach podatkowych” w rozumieniu Konkluzji Rady UE w sprawie zrewidowanej listy państw nie współpracujących w celach podatkowych (2020/C 64/03);*;
- ▶ prowadził działalność na dzień 31 grudnia 2019 r.;

- ▶ który nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r. lub na dzień składania wniosku **;
- ▶ nie prowadzi działalności w zakresie (i) produktów lub usług, które mogą skutkować ograniczeniem bądź naruszeniem wolności indywidualnych lub/oraz praw człowieka; (ii) działalności prowadzonej przez instytucje kredytowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, firmy inwestycyjne, instytucje pożyczkowe, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne i inne przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz podmioty zarządzające aktywami, dostawców usług płatniczych oraz inne instytucje finansowe, a także agencje ratingowe; lub; (iii) obszarów wątpliwych z powodów etyczno-moralnych.

* Odejście od tej zasady możliwe jest: (i) w sytuacji zobowiązania Beneficjenta Programu i/lub jego głównego beneficjenta rzeczywistego do przeniesienia rezydencji podatkowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie do 9 miesięcy od dnia udzielenia finansowania w ramach Programu, lub (ii) w przypadku podmiotów zagranicznych – od akceptacji dodatkowych zobowiązań np. inwestycyjnych, na podstawie indywidualnej zgody PFR.

** Nie jest uznawane za zaległość z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne: (i) rozłożenie płatności na raty lub jej odroczenie, lub (ii) zaleganie z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne nieprzekraczające trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej.

4.6. W jakiej sytuacji MŚP może się ubiegać o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Przedsiębiorca może ubiegać się o wsparcie w ramach Programu przewidzianego dla MŚP, jeżeli łącznie spełnia wszystkie następujące przesłanki:

- ▶ posiadał status MŚP na dzień 31 grudnia 2019 r., tj. zatrudniał do 249 pracowników, z wyłączeniem właściciela, a jego roczny obrót nie przekracza 50 mln EUR lub suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR; przy czym nie jest Mikrofirmą;
- ▶ odnotowuje spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19;
- ▶ prowadzi działalność na dzień złożenia wniosku, nie otworzył likwidacji na podstawie KSH oraz wobec której na dzień składania wniosku nie zostało otwarte postępowanie upadłościowe na podstawie Prawa Upadłościowego albo nie został złożony wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego na podstawie Prawa Restrukturyzacyjnego;

- ▶ posiada rezydencję podatkową na terytorium Polski i rozlicza podatki za ostatnie 2 lata obrotowe (jeżeli dotyczy) na terytorium Polski lub jeżeli ten okres jest krótszy niż 2 lata obrotowe – w okresie prowadzenia działalności, oraz którego główny beneficjent rzeczywisty, w rozumieniu Ustawy AML nie posiada rezydencji podatkowej w tzw. „rajach podatkowych” w rozumieniu Konkluzji Rady UE w sprawie zrewidowanej listy państw nie współpracujących w celach podatkowych (2020/C 64/03);*
- ▶ prowadził działalność na dzień 31 grudnia 2019 r.;
- ▶ który: (i) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz na dzień składania wniosku, (ii) nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień składania wniosku, ale zalegał na dzień 31 grudnia 2019 r. albo (iii) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r., ale zalega na dzień składania wniosku**;
- ▶ nie prowadzi działalności w zakresie (i) produktów lub usług, które mogą skutkować ograniczeniem bądź naruszaniem wolności indywidualnych lub/oraz praw człowieka; (ii) (ii) działalności prowadzonej przez instytucje kredytowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, firmy inwestycyjne, instytucje pożyczkowe, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne i inne przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz podmioty zarządzające aktywami, dostawców usług płatniczych oraz inne instytucje finansowe, a także agencje ratingowe; lub; (iii) obszarów wątpliwych z powodów etyczno-moralnych.

* Odejście od tej zasady możliwe jest: (i) w sytuacji zobowiązania Beneficjenta Programu i/lub jego głównego beneficjenta rzeczywistego do przeniesienia rezydencji podatkowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie do 9 miesięcy od dnia udzielenia finansowania w ramach Programu, lub (ii) w przypadku podmiotów zagranicznych – od akceptacji dodatkowych zobowiązań np. inwestycyjnych, na podstawie indywidualnej zgody PFR.

** Nie jest uznawane za zaległość z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne: (i) rozłożenie płatności na raty lub jej odroczenie, lub (ii) zaleganie z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne nieprzekraczające trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej.

4.7. W jaki sposób przedsiębiorca powinien obliczyć spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży)?

Odpowiedź: Spadek obrotów gospodarczych (spadek przychodów ze sprzedaży) należy rozumieć jako spadek sprzedaży towarów lub usług w ujęciu ilościowym lub wartościowym obliczony jako:

- (i) stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do obrotów z poprzedniego miesiąca kalendarzowego; lub

- (ii) stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnego miesiąca kalendarzowego po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznego miesiąca kalendarzowego roku poprzedniego.

4.8. Kiedy warunek prowadzenia działalności na dzień 31 grudnia 2019 r. uznaje się za spełniony?

Odpowiedź: Warunek uznaje się za spełniony w sytuacji, gdy przedsiębiorca prowadził w tym dniu działalność, tj. na przykład na ten dzień nie była ona zawieszona.

4.9. Kiedy dochodzi do otwarcia postępowania upadłościowego?

Odpowiedź: Do otwarcia postępowania upadłościowego dochodzi z chwilą wydania przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

4.10. Kiedy dochodzi do otwarcia likwidacji?

Odpowiedź: Do otwarcia likwidacji dochodzi z chwilą podjęcia przez wspólników, zgromadzenie wspólników, walne zgromadzenie decyzji (uchwały) w przedmiocie rozwiązania spółki i otwarcia likwidacji.

4.11. Kiedy dochodzi do otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego?

Odpowiedź: Do otwarcia postępowania dochodzi z momentem wydania przez sąd postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego lub postanowienia o zatwierdzeniu układu.

4.12. Czy postępowanie upadłościowe zakończone zawarciem i zatwierdzeniem układu lub zakończone postępowanie restrukturyzacyjne może spowodować odmowę udzielenia wsparcia w ramach Programu?

Odpowiedź: Nie. Postępowanie upadłościowe zakończone zawarciem i zatwierdzeniem układu lub zakończone postępowanie restrukturyzacyjne nie będzie powodować odmowy udzielenia wsparcia, o ile do ich zakończenia doszło przed złożeniem wniosku o udzielenie wsparcia w ramach Programu.

4.13. Czy przedsiębiorca, który na dzień 31 grudnia 2019 r. miał zawieszoną działalność gospodarczą może się starać o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Nie. Wynika to z faktu, że przedsiębiorca, który zawiesił działalność gospodarczą, nie może jej prowadzić ani osiągać bieżących przychodów.

4.14. Czy przedsiębiorca, który zawiesił działalność po 31 grudnia 2019 r., a odwiesił przed złożeniem wniosku może się starać o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Co do zasady tak, przy czym należy zwrócić uwagę, że muszą być spełnione również inne przesłanki do udzielenia wsparcia w ramach Programu. Również na przykład przy wsparciu dla mikrofirm zawieszenie działalności na dzień ustalenia liczby pracowników na potrzeby wyliczenia poziomu subwencji finansowej mogłoby skutkować brakiem możliwości udzielenia subwencji (przedsiębiorca najprawdopodobniej nie zatrudniałby żadnych pracowników na dzień ustalania poziomu zatrudnienia).

4.15. Kiedy przedsiębiorca nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu Programu?

Odpowiedź: Przedsiębiorca nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu Programu w sytuacji rozłożenia ich płatności na raty lub odroczenie, lub w sytuacji, gdy zaległość nie przekracza trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej, tj. aktualnie – 8,70 zł.

4.16. Czy rozłożenie płatności podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na raty lub jej odroczenie jest traktowane jako zaległość na potrzeby udzielenia wsparcia w Ramach Programu?

Odpowiedź: Nie. Rozłożenie płatności podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na raty lub jej odroczenie nie jest traktowane jako zaległość na potrzeby udzielenia wsparcia w ramach Programu.

4.17. Czy każda zaległość dotycząca płatności podatków lub składek na ubezpieczenia społeczne jest istotna dla możliwości ubiegania się o udzielenie wsparcia w ramach Programu?

Odpowiedź: Nie. Zaległość nieprzekraczająca trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej, tj. aktualnie – 8,70 zł, nie wpływa na możliwość ubiegania się o udzielenie wsparcia w ramach Programu.

4.18. W jakich przypadkach możliwa jest odmowa udzielenia wsparcia?

Odpowiedź: Odmowa udzielenia wsparcia możliwa jest w razie braku spełnienia przez przedsiębiorcę warunków wskazanych w Programie oraz umowie subwencji finansowej.

4.19. Prowadzenie jakiego rodzaju działalności gospodarczej może powodować odmowę udzielenia wsparcia w ramach Programu?

Odpowiedź: Takie rodzaje działalności to (i) działalność w zakresie produktów lub usług, które mogą skutkować ograniczaniem bądź naruszaniem wolności indywidualnych lub/oraz praw człowieka, (ii) działalności prowadzonej przez instytucje kredytowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, firmy inwestycyjne, instytucje pożyczkowe, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne i inne przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz podmioty zarządzające aktywami, dostawców usług płatniczych oraz inne instytucje finansowe, a także agencje ratingowe, lub (iii) działalność w zakresie obszarów wątpliwych z powodów etyczno-moralnych.

PFR może, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności, z uwzględnieniem zasady racjonalności ekonomicznej, w tym wyważenie słuszych interesów danego przedsiębiorcy, ogółu wszystkich przedsiębiorców biorących udział w Programie i Skarbu Państwa oraz realizacji celów szczegółowych określonych w Programie, odstąpić od stosowania powyższego ograniczenia.

4.20. Czy możliwe jest uzyskanie wsparcia w ramach Programu, jeżeli przedsiębiorca nie spełnia wszystkich wymagań przewidzianych Programem?

Odpowiedź: Zasadniczo nie, jednakże PFR może, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności, z uwzględnieniem zasady racjonalności ekonomicznej, w tym wyważenie słuszych interesów danego przedsiębiorcy, ogółu wszystkich przedsiębiorców biorących udział w Programie i Skarbu Państwa oraz realizacji celów szczegółowych określonych w Programie, odstąpić od stosowania niektórych spośród kryteriów przewidzianych Programem.

4.21. Czy zdolność kredytowa stanowi warunek udzielenia wsparcia w ramach Programu?

Odpowiedź: Nie. Zdolność kredytowa nie stanowi warunku udzielenia wsparcia.

4.22. Czy złożenie wniosku i przyznanie subwencji finansowej podlegają opłatom lub prowizjom?

Odpowiedź: Nie, złożenie wniosku i przyznanie subwencji finansowej nie podlegają opłatom lub prowizjom.

5. Jak ustalić beneficjenta rzeczywistego i rezydencję podatkową

5.1. Czy warunek polskiej rezydencji podatkowej oraz rozliczania podatków w Polsce odnosi się do beneficjenta rzeczywistego przedsiębiorcy czy też do samego przedsiębiorcy?

Odpowiedź: Wymóg posiadania polskiej rezydencji podatkowej i rozliczania podatków za ostatnie dwa lata obrotowe (jeśli dotyczy) na terytorium Polski lub jeżeli ten okres jest krótszy niż 2 lata obrotowe – w okresie prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę odnosi się co najmniej do przedsiębiorcy.

Odejście od tej zasady możliwe jest w sytuacji zobowiązania przedsiębiorcy do przeniesienia rezydencji podatkowej na terytorium Polski w terminie do 9 miesięcy od dnia udzielenia subwencji finansowej w ramach Programu, lub w przypadku podmiotu zagranicznego – od akceptacji dodatkowych zobowiązań np. inwestycyjnych, na podstawie indywidualnej zgody PFR.

PFR może, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności, z uwzględnieniem zasady racjonalności ekonomicznej, w tym wyważenie słuszych interesów danego przedsiębiorcy, ogółu wszystkich przedsiębiorców biorących udział w Programie i Skarbu Państwa oraz realizacji celów szczególnie określonych w Programie, odstąpić od stosowania powyższego wymogu.

Przedsiębiorca będzie zasadniczo spełniał warunek posiadania polskiej rezydencji podatkowej, jeśli:

- 1) w przypadku przedsiębiorcy będącego podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych – ma siedzibę lub jego faktyczny zarząd sprawowany jest na terytorium Polski, albo

2) w przypadku przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną – (i) posiada na terytorium Polski centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub (ii) przebywa na terytorium Polski dłużej niż 183 dni w roku podatkowym,

– o ile odpowiednia umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, której stroną jest Polska, nie stanowi inaczej.

5.2. Jak zidentyfikować beneficjenta rzeczywistego przedsiębiorcy?

Odpowiedź: Identyfikacja beneficjenta rzeczywistego winna być dokonana w oparciu o art. 2 ust. 2 pkt 1) Ustawy AML i polega na ustaleniu wszystkich osób fizycznych, które: (1) sprawują bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad przedsiębiorcą poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiającego wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez przedsiębiorcę, lub (2) w imieniu których przedsiębiorca wnioskuje o wsparcie w ramach Programu.

Identyfikacja beneficjenta rzeczywistego może różnić się w zależności od formy prawnej danego przedsiębiorcy, np.:

- ▶ w przypadku przedsiębiorcy będącego spółką z o.o. lub niepubliczną spółką akcyjną – beneficjentem rzeczywistym będą wszystkie osoby fizyczne spełniające jeden z następujących warunków: (1) będące udziałowcem lub akcjonariuszem przedsiębiorcy, którym przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji przedsiębiorcy, (2) dysponujące więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym przedsiębiorcy, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, (3) sprawujące kontrolę nad przedsiębiorcą lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji przedsiębiorcy, lub łącznie dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie przedsiębiorcy, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, (4) sprawujące kontrolę nad przedsiębiorcą poprzez posiadanie w stosunku do niego uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 37 Ustawy o Rachunkowości, lub (5) jeśli nie można ustalić beneficjenta rzeczywistego w sposób o którym mowa w pkt (1)-(4) – zajmującą wyższe stanowisko kierownicze;
- ▶ w przypadku przedsiębiorcy będącego spółką osobową (spółką jawną, partnerską, komandytową lub komandytowo-akcyjną) lub spółką cywilną – beneficjentem rzeczywistym, co do zasady, będą wszyscy wspólnicy spółki (o ile będą to osoby fizyczne);
- ▶ w przypadku przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą – przyjmuje się, że taki przedsiębiorca jest jednocześnie beneficjentem rzeczywistym (o ile nie ma przesłanek lub okoliczności mogących wskazywać na fakt sprawowania kontroli nad nim przez inną osobę fizyczną).

5.3. Czy istnieje możliwość ubiegania się o wsparcie w ramach Programu jeżeli beneficjent rzeczywisty przedsiębiorcy jest rezydentem tzw. „raju podatkowego” w rozumieniu w rozumieniu Konkluzji Rady UE w sprawie zrewidowanej listy państw nie współpracujących w celach podatkowych (2020/C 64/03)?

Odpowiedź: Tak, ale udzielenie wsparcia w ramach Programu będzie w takiej sytuacji uzależnione od spełnienia jednego z dwóch następujących warunków: (1) zobowiązania się Beneficjenta do przeniesienia rezydencji beneficjenta rzeczywistego przedsiębiorcy do na terytorium Polski w terminie 9 miesięcy od dnia udzielenia wsparcia lub (2) w przypadku podmiotu zagranicznego – od akceptacji dodatkowych zobowiązań np. inwestycyjnych, na podstawie indywidualnej zgody PFR.

PFR może, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności, z uwzględnieniem zasady racjonalności ekonomicznej, w tym wyważenie słusznych interesów danego przedsiębiorcy, ogółu wszystkich przedsiębiorców biorących udział w Programie i Skarbu Państwa oraz realizacji celów szczegółowych określonych w Programie, odstąpić od stosowania powyższego wymogu.

5.4. Czy przedsiębiorca zagraniczny prowadzący działalność gospodarczą w Polsce (np. poprzez oddział) może się ubiegać o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak, ale udzielenie wsparcia w ramach Programu będzie w takiej sytuacji uzależnione od spełnienia jednego z dwóch następujących warunków: (1) zobowiązania się takiego przedsiębiorcy zagranicznego i jego beneficjenta rzeczywistego do przeniesienia rezydencji podatkowej na terytorium Polski w terminie 9 miesięcy od dnia udzielenia wsparcia lub (2) wydania indywidualnej zgody przez PFR i złożenia przez przedsiębiorcę zagranicznego dodatkowych zobowiązań (np. zobowiązań inwestycyjnych).

6. Subwencja

6.1. W jakiej formie udzielane jest wsparcie w ramach Programu? Czy wsparcie udzielone w ramach Programu ma charakter zwrotny czy bezzwrotny?

Odpowiedź: Instrumentem finansowym przewidzianym przez Program w celu udzielenia wsparcia przedsiębiorcom jest subwencja finansowa PFR. Subwencja finansowa udzielana będzie na podstawie umowy o udzielenie subwencji finansowej, której zawarcie przez przedsiębiorcę jest konieczne i niezbędne dla otrzymania subwencji finansowej. Subwencja finansowa będzie miała w znacznej mierze charakter bezzwrotny, uzależniony jednak od spełnienia przez przedsiębiorcę dodatkowych warunków. Po spełnieniu warunków określonych w Programie, aż do 75% otrzymanej subwencji może nie podlegać zwrotowi.

6.2. Na jakie cele może być przeznaczona subwencja finansowa w ramach Programu?

Odpowiedź: Przedsiębiorca będzie uprawniony do wykorzystania otrzymanej subwencji na pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej. Pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej jest kategorią szeroką i obejmuje większość kosztów stałych i codziennych wynikających z lub niezbędnych dla prowadzonej działalności, w tym – co do zasady – także wypłatę wynagrodzeń dla pracowników, opłacenie czynszu, pokrycie kosztów zakupu towarów i materiałów, urządzeń i innych środków trwałych, pokrycia wszelkich należności o charakterze publicznoprawnym lub spełnienie świadczeń z umów zawartych z kontrahentami. Otrzymana subwencja będzie mogła zostać wykorzystana również w celu spłaty zaciągniętych kredytów, z zastrzeżeniem jednak, że na przedterminową spłatę kredytów przedsiębiorca będzie mógł wykorzystać maksymalnie do 25% wysokości otrzymanej subwencji. W żadnym wypadku natomiast subwencja nie będzie mogła zostać wykorzystana w celu dokonania rozliczeń z podmiotami powiązanymi. Obowiązywał będzie całkowity zakaz przeznaczania środków z subwencji finansowej na jakiegokolwiek płatności do właściciela oraz do osób lub podmiotów powiązanych z właścicielem przedsiębiorstwa. Ponadto subwencja nie będzie mogła służyć finansowaniu nabycia (przejęcia) w sposób bezpośredni lub pośredni innego podmiotu gospodarczego (obowiązywał będzie zakaz wykorzystania subwencji w celu akwizycji). Szczegółowe warunki

wsparcia finansowego oraz zobowiązania przedsiębiorcy określać będzie umowa zawarta z przedsiębiorcą.

**6.3. Czy udzielona subwencja podlega egzekucji sądowej lub administracyjnej?
Czy środki przekazane w formie subwencji mogą podlegać zajęciu
na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego?**

Odpowiedź: Nie, środki przekazane w formie subwencji finansowej przedsiębiorcy nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej, chyba że egzekwowana wierzytelność powstała w związku z naruszeniem zasad, na których udzielono danemu przedsiębiorcy takiego wsparcia. Środki te, w razie ich przekazania na rachunek bankowy, rachunek oszczędnościowy, rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy oraz rachunek terminowych lokat oszczędnościowych, są także wolne od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego.

7. Wsparcie dla mikrofirm

7.1. Jaka jest maksymalna kwota subwencji finansowej przyznawana mikrofirmom w ramach Programu i jak jest ona obliczana?

Odpowiedź: Program nie przewiduje jednego maksymalnego progu subwencji finansowej, który obowiązywałby dla każdej mikrofirmy. Maksymalna kwota subwencji finansowej, jaką mikrofirma może uzyskać w ramach Programu obliczana jest bowiem oddzielnie dla każdej takiej mikrofirmy i zależy ona bezpośrednio od indywidualnie obliczonych wartości dla danej mikrofirmy.

W przypadku mikrofirm obliczenia maksymalnej kwoty subwencji finansowej dokonuje się w oparciu o iloczyn liczby pracowników oraz kwoty bazowej subwencji finansowej w wysokości 12, 24 lub 36 tys. zł na zatrudnionego pracownika w zależności od skali spadku obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19 (odpowiednio co najmniej 25%, co najmniej 50%, co najmniej 75%), jednak nie więcej niż 324 tys. zł.

Zatrudnienie, które stanowi podstawę określenia kwoty subwencji finansowej, ustala się według stanu zatrudnienia na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, lecz nie wyższego niż zatrudnienie (przedsiębiorca może wybrać dla siebie bardziej korzystną datę wskazującą wyższy poziom zatrudnienia): (i) na dzień 31 grudnia 2019 r. albo (ii) na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku w roku poprzednim.

Maksymalne kwoty dostępnych subwencji finansowych w ramach Programu dla mikrofirm określa poniższa tabela:

Wsparcie finansowe w złotych		Liczby zatrudnionych osób (bez właściciela)								
Skala spadku przychodów ze sprzedaży	Bazowa kwota subwencji na zatrudnionego	1	2	3	4	5	6	7	8	9
<25 ; 50%)	12 000	12 000	24 000	36 000	48 000	60 000	72 000	84 000	96 000	108 000
<50% ; 75%)	24 000	24 000	48 000	72 000	96 000	120 000	144 000	168 000	192 000	216 000
<75% ; 100>	36 000	36 000	72 000	108 000	144 000	180 000	216 000	252 000	288 000	324 000

7.2. Na jakich zasadach i w jakich przypadkach podlega zwrotowi subwencja finansowa przyznana mikrofirmom w ramach Programu?

Odpowiedź: Otrzymana przez mikrofirmę subwencja finansowa podlega zwrotowi na następujących zasadach:

- 1) w przypadku: (i) zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (w tym w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej) przez przedsiębiorcę, (ii) otwarcia likwidacji przedsiębiorcy (jeżeli dotyczy) lub (iii) otwarcia postępowania upadłościowego/restrukturyzacyjnego w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji – w kwocie stanowiącej 100% wartości subwencji;
- 2) w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez mikrofirmę w każdym czasie przez okres 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji, subwencja finansowa podlega zwrotowi:
  - a. w kwocie stanowiącej 25% wartości subwencji finansowej bezwarunkowo; oraz
  - b. w przypadku utrzymania średniej liczby pracowników, z wyłączeniem właściciela (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych w stosunku do stanu zatrudnienia (zgodnie z definicją pracownika z wyłączeniem właściciela) na koniec miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, na poziomie:
    - i. wyższym niż 100% – w wysokości dodatkowo 0% kwoty subwencji;
    - ii. od 50% do 100% – w wysokości dodatkowo od 0% do 50% kwoty subwencji – proporcjonalnie do skali redukcji zatrudnienia według wzoru poniżej:

Wartość subwencji podlegającej zwrotowi z tytułu redukcji zatrudnienia = wartość subwencji * Skala redukcji zatrudnienia
gdzie

$$\text{Skala Redukcji Zatrudnienia} = - \left(\frac{\text{średnia liczba pracowników przez okres pełnych 12 miesięcy od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku}}{\text{liczba pracowników na koniec miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku}} - 1 \right)$$

- iii. niższym niż 50% – w wysokości dodatkowo 50% wartości subwencji.

Powyższe warunki podlegają badaniu na koniec 12 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej.

W rezultacie przedsiębiorca, który utrzyma 100% poziomu zatrudnienia, będzie mógł zachować (nie będzie musiał zwracać) 75% całkowitej wartości subwencji finansowej. W przypadku redukcji zatrudnienia do stanu niższego niż 50% pierwotnego poziomu zatrudnienia przedsiębiorca będzie mógł zachować (nie będzie musiał zwracać) 25% całkowitej wartości subwencji finansowej.

Polski Fundusz Rozwoju może podjąć decyzję o zmianie warunków umorzenia dla mikrofirm, których spadek przychodów wyniósł więcej niż 75%, mając na uwadze indywidualną sytuację danej mikrofirmy.

Warunkiem nieegzekwowania zwrotu subwencji finansowej, przy czym kwota stanowiąca 25% wartości subwencji jest w każdym przypadku bezwarunkowo zwrotna, jest:

- ▶ spełnienie przez przedsiębiorcę ewentualnych innych zobowiązań, określonych w umowie dotyczącej przyznania subwencji finansowej; oraz
- ▶ złożenia oświadczenia przez przedsiębiorcę wraz z załączonym dokumentem potwierdzającym stan zatrudnienia.

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej.

7.3. Czy w razie zawieszenia prowadzenia działalności mikrofirma będzie zobowiązana do zwrotu subwencji finansowej?

Odpowiedź: Jeżeli działalność gospodarcza przedsiębiorcy zostanie zawieszona w trakcie 12 miesięcy licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej, wówczas przedsiębiorca będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji finansowej, ponieważ przedsiębiorca faktycznie zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie okresu badania. Zgodnie zaś z warunkami zwrotu subwencji wymóg prowadzenia działalności musi być spełniony w każdym czasie okresu objętego badaniem. W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może zaś wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

7.4. Jakiego rodzaju forma zatrudnienia jest brana pod uwagę na potrzeby wyliczenia stanu zatrudnienia na potrzeby ustalenia wysokości subwencji finansowej dla mikrofirm?

Odpowiedź: Poprzez zatrudnionych należy rozumieć nie tylko osoby pozostające z przedsiębiorcą w stosunku pracy i zgłoszone przez przedsiębiorcę do ubezpieczenia społecznego, ale również osoby współpracujące z przedsiębiorcą i zgłoszone przez niego do ubezpieczenia społecznego. Przy obliczeniach nie uwzględnia się jednak właściciela. Proszę zwrócić uwagę, że definicja pracownika przyjętej na potrzeby wyliczenia kwoty subwencji różni się od definicji pracownika przyjętej na potrzeby ustalenia statusu mikrofirmy i MŚP.

7.5. Na który moment liczony jest stan zatrudnienia wykorzystywany na potrzeby ustalenia poziomu udzielanej subwencji finansowej dla mikrofirm?

Odpowiedź: Zatrudnienie, które stanowi podstawę określenia poziomu udzielanej subwencji finansowej, ustala się według stanu zatrudnienia na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, lecz nie wyższego niż zatrudnienie na dzień 31 grudnia 2019 r. albo na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku w roku poprzednim (wybór miesiąca należy do decyzji przedsiębiorcy).

7.6. Na który moment liczony jest stan zatrudnienia wykorzystywany na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla mikrofirm?

Odpowiedź: Podstawa poziomu zwrotu subwencji, uzależniona jest od średniej liczby pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych w stosunku do stanu zatrudnienia na koniec miesiąca kalendarzowego poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej.

7.7. Czy jeżeli stan zatrudnienia obniży się w ciągu któregośkolwiek momentu w 12-miesięcznym okresie udzielenia subwencji finansowej konieczny jest natychmiastowy zwrot subwencji finansowej przez mikrofirmę?

Odpowiedź: Nie, warunki dotyczące umorzenia subwencji finansowej podlegają badaniu na koniec 12 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

7.8. Czy konieczne jest utrzymanie tych samych pracowników w ciągu 12-miesięcznego okresu udzielenia subwencji finansowej, czy też istotne jest utrzymanie poziomu zatrudnienia przez mikrofirmę?

Odpowiedź: Nie. Na potrzeby badania warunków umorzenia subwencji finansowej bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

7.9. Jak traktowana jest sytuacja, w której pracownik dobrowolnie zrezygnuje z pracy w mikrofirmie (tj., gdy kwestia utrzymania zatrudnienia nie zależy wyłącznie od pracodawcy)?

Odpowiedź: Kwestia formy rozstania z pracownikiem, jak i strony inicjującej takie rozstanie nie ma znaczenia dla badania warunków dotyczących zwrotu subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

7.10. Jak uwzględnia się pracowników, którzy są zatrudnieni na mniej niż cały etat (np. zatrudnienie na pół etatu) na potrzeby ustalenia poziomu subwencji finansowej dla mikrofirm?

Odpowiedź: Na potrzeby ustalenia poziomu subwencji finansowej bierze się pod uwagę każdą osobę spełniającą definicję pracownika. Dla przykładu, jeżeli przedsiębiorca zatrudnia 2 pracowników na 0,5 etatu wówczas na potrzeby ustalenia poziomu subwencji finansowej uznaje się, że mamy do czynienia z jednym pracownikiem na pełen etat. W przypadku osób współpracujących z przedsiębiorcą i zgłoszonych przez niego do ubezpieczenia, każda taka osoba traktowana jest jak jeden etat na umowie o pracę.

7.11. W jaki sposób jest zwracana subwencja finansowa przez mikrofirmę?

Odpowiedź: Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej.

7.12. Czy możliwa jest sytuacja, w której mikrofirma nie będzie zobowiązana do zwrotu jakiegokolwiek części subwencji finansowej?

Odpowiedź: Zasadniczo nie jest możliwe otrzymanie subwencji bezzwrotnej w całości. Założenie programu jest takie, aby co najmniej 25% kwoty subwencji podlegało – co do zasady – zwrotowi niezależnie od okoliczności

8. Wsparcie dla MŚP

8.1. Jaka jest maksymalna kwota subwencji finansowej przyznawana MŚP w ramach Programu i jak jest ona obliczana?

Odpowiedź: Obliczenia maksymalnej kwoty subwencji dokonuje się w oparciu o skalę spadku obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19 danego przedsiębiorcy oraz poziomu przychodów osiągniętych przez niego w 2019 r. Spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19 jest więc nie tylko warunkiem wstępnym uzyskania subwencji – jego wysokość wpływa bowiem również na wysokość maksymalnej kwoty subwencji. Program w odniesieniu do MŚP przewiduje cztery progi spadku przychodów (przy czym wyłącznie trzy kwalifikują się do uzyskania subwencji):

- (i) spadek o co najmniej 25% i jednocześnie mniej niż 50%;
- (ii) spadek o co najmniej 50% i jednocześnie mniej niż 75%;
- (iii) spadek o co najmniej 75% aż do 100%.
- (iv) brak spadku lub spadek mniejszy niż 25% (próg ten nie kwalifikuje do uzyskania subwencji) (tzw. „Próg Zero”)

Dla każdego z progów od (i) do (iii) Program przewiduje inną wartość procentową przychodów osiągniętych przez przedsiębiorcę w 2019 r. jako podstawę wyliczenia maksymalnej kwoty subwencji.

Jeżeli przedsiębiorca odnotował spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku z zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19, którego wysokość odpowiada progowi pierwszemu (spadek o co najmniej 25% i jednocześnie mniej niż 50%), wówczas maksymalna kwota subwencji stanowić będzie 4% przychodów osiągniętych przez tego przedsiębiorcę w 2019 r.

Jeżeli przedsiębiorca odnotował spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku z zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19, którego wysokość

odpowiada progowi drugiemu (spadek o co najmniej 50% i jednocześnie mniej niż 75%), wówczas maksymalna kwota subwencji stanowić będzie 6% przychodów osiągniętych przez tego przedsiębiorcę w 2019 r.

Jeżeli przedsiębiorca odnotował spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19, którego wysokość odpowiada progowi trzeciemu (spadek o co najmniej 75% aż do 100%), wówczas maksymalna kwota subwencji stanowić będzie 8% przychodów osiągniętych przez tego przedsiębiorcę w 2019 r.

Z uwagi na obowiązujące progi unijne w zakresie dozwolonej pomocy państwa dla przedsiębiorców, maksymalna kwota subwencji w żadnym razie nie może przekroczyć 3.500.000 złotych. Próg ten w każdym przypadku jest progiem maksymalnym. Jeżeli więc po obliczeniu spadku przychodów oraz odpowiedniego procenta przychodów osiągniętych przez danego przedsiębiorcę w 2019 r. z równania wyjdzie kwota większa niż 3.500.000 złotych, Beneficjent otrzyma subwencję w wysokości kwoty maksymalnej, tj. 3.500.000 złotych.

8.2. W jaki sposób liczony jest przychód MŚP na potrzeby ustalenia poziomu możliwej subwencji finansowej?

Odpowiedź: Przychód osiągnięty przez danego przedsiębiorcę w 2019 r. należy ustalić w oparciu o przychód wskazany w sprawozdaniu finansowym sporządzonym za rok 2019 r. W przypadku braku obowiązku sporządzania sprawozdania finansowego przez przedsiębiorcę albo niesporządzenia sprawozdania finansowego za 2019 r. na chwilę składania wniosku przychód należy określić na podstawie innych dostępnych dokumentów, np. na podstawie właściwych deklaracji podatkowych, ksiąg rachunkowych.

8.3. Na jakich zasadach i w jakich przypadkach podlega zwrotowi subwencja finansowa przyznana małym lub średnim przedsiębiorcom?

Odpowiedź: Otrzymana przez MŚP subwencja finansowa podlega zwrotowi na następujących zasadach:

1. w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (w tym w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej) przez przedsiębiorcę w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji – w kwocie stanowiącej 100% wartości subwencji;
2. w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę przez okres 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji:
  - a. w wysokości 25% kwoty subwencji bezwarunkowo; oraz
  - b. w wysokości dodatkowo do 25% kwoty subwencji pomniejszonej o wykazaną przez Beneficjenta Programu skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży w okresie 12 miesięcy licząc

od pierwszego miesiąca, w którym przedsiębiorca odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym udzielona została subwencja, rozumianej w zależności od formy działalności jako:

- i. dla przedsiębiorców prowadzących pełną rachunkowość gotówkową strata na sprzedaży to odzwierciedlona w rachunku wyników strata na sprzedaży netto z wyłączeniem w szczególności kosztów amortyzacji, rezerw i odpisów lub wyniku z przeszacowania lub sprzedaży aktywów;
  - ii. dla przedsiębiorców rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów w kwocie wykazanej straty;
  - iii. dla przedsiębiorców rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie stratę na sprzedaży oblicza się jako skumulowany spadek przychodów; oraz
- c. w wysokości do 25% kwoty subwencji w przypadku utrzymania średniej liczby pracowników, z wyłączeniem właściciela (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, w stosunku do średniego stanu zatrudnienia (zgodnie z definicją pracownika z wyłączeniem właściciela) w 2019 r., obliczanego jako średnia z liczby pracowników na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz 30 czerwca 2019 r. na poziomie:
- i. wyższym niż 100% – w wysokości dodatkowo 0% kwoty subwencji,
  - ii. od 50% do 100% – w wysokości dodatkowo od 0% do 25% kwoty subwencji – proporcjonalnie do skali redukcji zatrudnienia według wzoru poniżej:

Wartość subwencji podlegającej zwrotowi z tytułu redukcji zatrudnienia = wartość subwencji * 50% * Skala redukcji zatrudnienia
gdzie

$$\text{Skala Redukcji Zatrudnienia} = - \left(\frac{\text{średnia liczba pracowników przez okres pełnych 12 miesięcy od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku}}{\text{średnia liczba pracowników w 2019 r.}} - 1 \right)$$

- iii. niższym niż 50% – w wysokości dodatkowo 25% kwoty subwencji.

Powyższe warunki podlegają badaniu na koniec 12. miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej. Łącznie więc przedsiębiorca, który utrzymał co najmniej 100% poziom zatrudnienia oraz wykazał stratę gotówkową na sprzedaży większą niż 25% wartości subwencji, może zachować 75% kwoty subwencji w formie bezzwrotnej.

Polski Fundusz Rozwoju może podjąć decyzję o zmianie warunków umorzenia dla MŚP, których spadek przychodów wyniósł więcej niż 75%, mając na uwadze indywidualną sytuację danej MŚP.

Warunkiem nieegzekwowania zwrotu subwencji finansowej, przy czym kwota stanowiąca 25% wartości subwencji jest w każdym przypadku bezwarunkowo zwrotna, jest:

- ▶ spełnienie przez przedsiębiorcę ewentualnych innych zobowiązań, określonych w umowie o udzielenie subwencji finansowej; oraz
- ▶ złożenie oświadczenia przez przedsiębiorcę wraz z załączonymi dokumentami finansowymi stwierdzającymi gotówkową stratę na sprzedaży oraz potwierdzającymi stan zatrudnienia.

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13 miesiąca kalendarzowego przypadającego po dacie wypłaty subwencji.

8.4. Czy w razie zawieszenia prowadzenia działalności MŚP będzie zobowiązany do zwrotu subwencji finansowej?

Odpowiedź: Jeżeli działalność gospodarcza przedsiębiorcy zostanie zawieszona w trakcie 12 miesięcy licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej, wówczas przedsiębiorca będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji finansowej, ponieważ przedsiębiorca faktycznie zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie okresu badania a zgodnie z warunkami zwrotu subwencji wymóg prowadzenia działalności musi być spełniony w każdym czasie okresu objętego badaniem – w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

8.5. Jak liczona jest skumulowana strata gotówkowa na sprzedaży na potrzeby wyliczenia poziomu zwrotu subwencji finansowej przez MŚP?

Odpowiedź: Skumulowana strata gotówkowa na sprzedaży rozumiana jest w zależności od formy działalności jako:

- ▶ dla przedsiębiorstw prowadzących pełną rachunkowość gotówkową strata na sprzedaży to odzwierciedlona w rachunku wyników strata na sprzedaży netto z wyłączeniem w szczególności kosztów amortyzacji, rezerw i odpisów lub wyniku z przeszacowania lub sprzedaży aktywów;
- ▶ dla przedsiębiorstw rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów w kwocie wykazanej straty; oraz
- ▶ dla przedsiębiorców rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie stratę na sprzedaży oblicza się jako skumulowany spadek przychodów.

8.6. Od którego momentu liczona jest strata gotówkowa na sprzedaży w okresie 12 miesięcy na potrzeby wyliczenia poziomu zwrotu subwencji finansowej przez MŚP?

Odpowiedź: Skumulowana strata gotówkowej na sprzedaży w okresie 12 miesięcy jest liczona od pierwszego miesiąca, w którym przedsiębiorca odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca w którym udzielona została subwencja finansowa.

8.7. Na który moment liczony jest stan zatrudnienia wykorzystywany na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla MŚP?

Odpowiedź: Średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych liczy się od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej. Natomiast średnią stanu zatrudnienia w 2019 r. oblicza się jako średnią z liczby pracowników na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz 30 czerwca 2019 r.

8.8. Jakiego rodzaju forma zatrudnienia jest brana pod uwagę na potrzeby wyliczenia stanu zatrudnienia a w konsekwencji ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla MŚP?

Odpowiedź: Poprzez zatrudnionych należy rozumieć nie tylko osoby pozostające z przedsiębiorcą w stosunku pracy i zgłoszone przez przedsiębiorcę do ubezpieczenia społecznego, ale również osoby współpracujące z przedsiębiorcą i zgłoszone przez niego do ubezpieczenia społecznego. Przy obliczeniach nie uwzględnia się jednak właściciela. Proszę zwrócić uwagę, że definicja pracownika przyjętej na potrzeby wyliczenia kwoty subwencji różni się od definicji pracownika przyjętej na potrzeby ustalenia statusu mikrofirmy i MŚP.

8.9. Czy jeżeli stan zatrudnienia obniży się w ciągu 12-miesięcznego okresu udzielenia subwencji finansowej konieczny jest natychmiastowy zwrot subwencji finansowej przez MŚP?

Odpowiedź: Nie, warunki dotyczące zwrotu subwencji finansowej podlegają badaniu na koniec 12. miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

8.10. Czy konieczne jest utrzymanie tych samych pracowników w ciągu 12-miesięcznego okresu udzielenia subwencji finansowej, czy też istotne jest utrzymanie poziomu zatrudnienia przez MŚP?

Odpowiedź: Nie, należy zwrócić uwagę, że na potrzeby badania warunków zwrotu subwencji finansowej bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

8.11. Jak traktowana jest sytuacja, w której pracownik dobrowolnie zrezygnuje z pracy u przedsiębiorcy (tj., gdy kwestia utrzymania zatrudnienia nie zależy wyłącznie od pracodawcy)?

Odpowiedź: Kwestia formy rozstania z pracownikiem, jak i strony inicjującej takie rozstanie nie ma znaczenia dla badania warunków dotyczących zwrotu subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

8.12. Jak uwzględnia się pracowników, którzy są zatrudnieni na mniej niż cały etat (np. zatrudnienie na pół etatu) na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla MŚP?

Odpowiedź: Na potrzeby ustalenia poziomu subwencji finansowej bierze się pod uwagę każdą osobę spełniającą definicję pracownika. Dla przykładu, jeżeli przedsiębiorca zatrudnia 2 pracowników na 0,5 etatu wówczas na potrzeby ustalenia poziomu subwencji finansowej uznaje się, że mamy do czynienia z jednym pracownikiem na pełen etat. W przypadku osób współpracujących z przedsiębiorcą i zgłoszonych przez niego do ubezpieczenia, każda taka osoba traktowana jest jak jeden etat na umowie o pracę.

8.13. W jaki sposób jest zwracana subwencja finansowa przez MŚP?

Odpowiedź: Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13. miesiąca kalendarzowego przypadającego po dacie wypłaty subwencji.

8.14. Czy możliwa jest sytuacja, w której MŚP nie będzie zobowiązany do zwrotu jakiegokolwiek części subwencji finansowej?

Odpowiedź: Zasadniczo nie jest możliwe otrzymanie subwencji bezzwrotnej w całości. Założenie programu jest takie, aby co najmniej 25% kwoty subwencji podlegało – co do zasady – zwrotowi niezależnie od okoliczności.

